

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V
NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

2135936

**VEREJNÉ OBSTARÁVANIE V ČINNOSTI VYŠŠIEHO
ÚZEMNÉHO CELKU**

2011

Jana Skibová, Bc.

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE**

**FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

**VEREJNÉ OBSTARÁVANIE V ČINNOSTI VYŠŠIEHO
ÚZEMNÉHO CELKU**

Diplomová práca

Študijný program:	Regionálny rozvoj
Študijný odbor:	6218800 Verejná správa a regionálny rozvoj
Školiace pracovisko:	Katedra práva
Školiteľ:	Zuzana Ilková, JUDr. PhD

Nitra 2011

Jana Skibová, Bc.

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Jana Skibová prehlasujem, že som diplomovú prácu spracovala samostatne na tému „Verejné obstarávanie v činnosti vyššieho územného celku“ s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá skutočností a zákonných dôsledkov v prípade, ak som uvedené údaje spracovala nepravdivo.

V Nitre 18. apríla 2011

Jana Skibová

Pod'akovanie

Touto cestou by som rada vyslovila pod'akovanie vedúcej mojej diplomovej práce JUDr. Zuzane Ilkovej, PhD za jej cenné rady a pripomienky.

Veľké pod'akovanie tiež patrí zamestnancom Trenčianskeho samosprávneho kraja na úseku verejného obstarávania za ich rady, názory a najmä ochotu ktorú prejavili.

Abstrakt

Hlavným cieľom diplomovej práce bolo poukázať na konkrétnom verejnom obstarávaní jeho následnosť a potrebnú administratívu. Diplomová práca pozostáva zo štyroch kapitol. V prvej kapitole sa venujeme ako histórii verejného obstarávania, tak aj jej základným pojmom. Taktiež poukazuje na príjmy a výdavky Úradu pre verejné obstarávanie. V druhej kapitole sa venujeme nášmu celkovému cieľu a súčasťou tretej kapitoly je metodika práce. Na tomto základe sme vyhotovili Ganttov diagram, ktorý poukazuje na jednotlivé aktivity a ich postupy. V spojitosti s administratívnym zaťažením sme rozorali aj potrebné dokumenty, ktoré má za povinnosť uchádzač predložiť vo svojej ponuke. Na jej základe sme zistovali poplatky za potrebné kópie jednotlivých dokumentov a na praktickom príklade sme poukázali na náročnosť, ktorá sa spája s časovým, ale aj finančným zaťažením uchádzača.

Kľúčové slová: Verejné obstarávanie, Uchádzač, Verejný obstarávateľ, Zákazka, Administratíva

Abstract

The main objective of this thesis was to show a specific sequence of its public procurement and the necessary administration. The thesis consists of four chapters. The first chapter is dedicated to the history of public procurement, as well as its basic concepts. It also highlights the revenue and expenditure of the Office for Public Procurement. The second chapter is dedicated to our overall goal and part of the third chapter, the methodology of work. On this basis, we draw up a Gantt chart, which shows the various activities and their procedures. In conjunction with the administrative burden we need to analyze, and documents that the applicant is obliged to submit its bid. On this basis we question the fees for the necessary copies of documents and a practical example, we highlighted the difficulty that is associated with the time, but the financial burden of the applicant

Keywords: Procurement, Bidder, The contracting authority, Contract, Administration

Obsah

Obsah	6
Zoznam tabuliek	8
Zoznam skratiek a značiek	9
Úvod	10
1 Súčasný stav riešenia problematiky	11
1.1 Vývoj právnej úpravy verejného obstarávania	14
1.2 Základné pojmy vo verejnom obstarávaní	21
1.3 Úrad pre verejné obstarávanie	29
1.3.1 Príjmy úradu za rok 2009	30
1.3.2 Výdavky úradu za rok 2009	31
2 Cieľ práce	37
3 Metodika	38
3.1 Použité postupy a metódy	38
3.1.1 Ganttov diagram	40
3.1.2 Riadený rozhovor	40
4 Verejné obstarávanie v činnosti vyššieho územného celku	41
4.1 Charakteristika vyššieho územného celku v Trenčíne	41
4.1.1 Vyšší územný celok a jeho kompetencie v oblasti zdravotníctva	43
4.2 Súťažné podklady a ich časti	43
4.2.1 Pokyny na vypracovanie ponuky	44
4.2.2 Opis predmetu zákazky	49
4.2.3 Obchodné podmienky, spôsob určenia ceny, dodania tovaru	50
4.2.4 Podmienky účasti uchádzačov	50
4.2.5 Spôsob uplatnenie kritérií pri hodnotení ponuky	52
4.3 Objektívne hodnotenie realizovanej zákazky	56
4.3.1 Časový priebeho verejného obstarávania zo strany VÚC	56

4.4 Finančná náročnosť pre uchádzačov	59
4.5 Subjektívne hodnotenie nedostatkov vo verejnom obstarávaní	62
Záver	64
Zoznam použitej literatúry	66
Prílohy	69

Zoznam tabuliek

Tab.1 Výška kaucie súvisiaca s podaním námietok

Tab.2 Čerpanie rozpočtu úradu podľa programov

Tab.3 Prehľad čerpania výdavkov /€/ podľa programu 07W – Verejné obstarávanie

Tab.4 Prehľad čerpania výdavkov /€/ podľa programu 06W – Aktívna politika trhu práce a zvýšenie zamestnanosti

Tab.5 Prehľad využívania nadlimitných, podlimitných, podprahových a celkových zákaziek

Tab.6 Priority, ktorými sa zaoberá Zastúpenie TSK v Bruseli

Tab.7 Stanovenie počtu bodov uchádzačovi 1

Tab.8 Stanovenie počtu bodov uchádzačovi 2

Tab.9 Ganttov diagram – 1.časť

Tab.10 Ganttov diagram – 2.časť

Tab.11 Ganttov diagram – 3.časť

Tab.12 Poplatky za potrebné dokumenty k predloženiu ponuky uchádzačovi

Zoznam skratiek a značiek

NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
VÚC	Vyšší územný celok
VO	Verejné obstarávanie
FO	Fyzická osoba
PO	Právnická osoba
DPH	Daň z pridanej hodnoty
TSK	Trenčiansky samosprávny kraj

Úvod

Verejné obstarávanie je v súčasnosti veľmi diskutovanou a kontroverznou témou nie len v médiách, ale aj v spoločnosti ľudí. Táto téma nás veľmi zaujala a na tomto základe sme chceli nahliadnuť a oboznámiť sa s priebehom verejného obstarávania v praxi. Získať tak odpovede na otázky aké potrebné kroky sú dôležité v praxi, aké dokumenty musia obstarávatelia zostaviť a čo konkrétne musia obsahovať.

Oslovili sme preto zamestnancov Trenčianskeho samosprávneho kraja, kde po nahliadnutí do už zrealizovanej zákazky sme si vysvetlili určité skutočnosti, ktoré nastávajú vo verejnom obstarávaní. Podrobne sme si vysvetlili jednotlivé dokumenty poukázali sme na dôležitosť určitých nevyhnutných údajov, ktoré musia obsahovať.

V neposlednom rade nás zaujímalo ako sa určí víťazná ponuka uchádzača a kou metódou. Túto metódu sme si podrobne preštudovali zo získaných materiálov a na ich základe sme sa snažili popísať postup víťaznej zákazky v našom prípade bodovou formou. Pre lepšiu prehľadnosť sme si zostavili tabuľku.

Na sprehľadnenie priebehu jednotlivých aktivít vyššieho územného celku sme zostavili Ganttov diagram na ktorom sme ukázali časovú dĺžku jednotlivých aktivít.

V okamihu, kedy sme sa dostali do hĺbky danej problematiky sme zistili, že administratívna náročnosť nie je len zo strany verejného obstarávateľa, ale tiež jednotlivých uchádzačov.

Na tento podnet sme formou prieskumu zisťovali od bánk a inštitúcií spravovacie poplatky za potvrdenia a kópie jednotlivých dokumentov, ktoré sú neodmysliteľnou súčasťou pri predkladaní ponúk. V prípade, ak by uchádzač nepredložil jeden z požadovaných dokumentov, bol by verejným obstarávateľom vylúčený z procesu verejného obstarávania. V prípade, ak podnik nedisponuje dostatočnými finančnými zdrojmi a je v jeho záujme zobrať si úver od bánk zistili sme veľmi veľké poplatky za poskytnutie prísľubu banky o poskytnutí úveru. Pri predložení ponuky uchádzač nevie, či bude práve jeho ponuka víťazná za týchto predpokladov je finančné zaťaženie veľmi vysoké.

1 Súčasný stav riešenia problematiky

Predkladaná novela zákona o verejnom obstarávaní nadobudla platnosť 1.apríla 2011.

Podľa web stránky portal.gov.sk Národná rada Slovenskej republiky dňa 11.februára 2011 rozhodla o zmene a doplnení zákona č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní.

Zmeny zavedené novelou:

- znížili sa limity pre určenie rozsahu zákazky a to konkrétne v podlimitných a podprahových zákazkách a tiež v zákazkách s nízkou hodnotou
- spresnenie definície verejného obstarávateľa – a to hlavne ak sa jedná o PO financovanú, kontrolovanú štátom, obcou alebo vyšším územným celkom, alebo PO ktorá je zriadená na základe na osobitný účel a to plnenia potrieb všeobecného záujmu, ktorý nemá charakter ani obchodný a ani štátny
- vyšší územný celok, alebo obec volí a zároveň vymenúva viac ako polovicu členov jej riadiaceho orgánu
- osoby, ktoré budú spolufinancované budú musieť postupovať podľa rovnakých kritérií, ako verejný obstarávateľ a to podľa výšky poskytnutých finančných prostriedkov
- novela priniesla tiež zaradenie do odvetvia energetiky a tepelnej energetiky prepravu (prostredníctvom potrubia) a skladovanie ropy v nádržiach.
- rozšírenie zoznamu dokumentov a údajov o ostatných príslušných osobách, ktoré verejný obstarávateľ bude musieť zasielať Úradu pre verejné obstarávanie – vedie ku konkretizovaní údajov, pri ktorých sa verejný obstarávateľ viaže mlčanlivosťou. Popis tohto bodu sa nevzťahuje na zmluvy, ktoré má verejný obstarávateľ za povinnosť zverejňovať v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z.
- v oznámení o verejného obstarávania má po novom verejný obstarávateľ odôvodniť primeranosť každej určenej podmienky účasti vo vzťahu k predmetu zákazky a tiež potrebu jej zahrnutia medzi podmienky účasti
- novela tiež upravuje za akých okolností môže verejný obstarávateľ požiadať uchádzača, alebo záujemcu o doplnenie, prípadne vysvetlenie požadovaných dokladov

- mimoriadne nízke ponuky – zavedenie nového inštitútu, kedy verejný obstarávateľ musí požiadať uchádzača o detailoch jeho ponuky, ktoré sa týkajú časti, ktoré sú pre jej cenu podstatné. Opisovaný nový inštitút tiež určuje prísnejšie predpoklady, čo sa týka vylúčenia uchádzača.
- povinnosť využívať elektronické aukcie vo verejnej súťaži, v užšej súťaži, v rokovacom konaní so zverejnením, ak verejný obstarávateľ zadáva zákazku, ktorá sa týka poskytnutia služby, uskutočnenia stavebných prác a je možné presne určiť technické požiadavky, ktoré súvisia s konkrétnym predmetom zákazky. Táto povinnosť využívať elektronické aukcie sa vzťahuje tiež na podprahové zákazky, avšak nevzťahuje sa na zákazky, s nízkou hodnotou.
- možnosť obmedzenia počtu záujemcov verejným obstarávateľom, ktorých vyzve na predkladanie ponúk, počet záujemcov môže byť minimálne 10 a maximálne 20, aby bolo možné vykonať hospodársku súťaž.
- touto novelou je zavedená tiež povinnosť pre verejného obstarávateľa zverejňovať buď formou oficiálnej webovej stránky Úradu pre verejné obstarávanie, alebo formou periodickej tlače, prípadne inou formou súhrnnú správu o zákazkách s nízkou hodnotou s cenami vyššími ako 1 000 eur.

Informácie, ktoré o zákazke musí zverejniť sú:

- a) Hodnota zákazky,
 - b) Predmet zákazky,
 - c) Identifikáciu úspešného uchádzača.
- Novelou sa mení vymenovanie a odvolávanie predsedu Úradu pre verejné obstarávanie, ktoré po novom má v kompetencií Národná rada Slovenskej republiky a nie Vláda SR ako to bolo pred schválením platnosti novely.
 - Rozšírenie kompetencií Úradu pre verejné obstarávanie: vedie evidenciu uzavretých zmlúv, koncesných zmlúv, rámcových dohôd a tiež dodatkov k zmluvám, koncesným a rámcovým dohodám – a tieto informácie zverejňuje do siedmich pracovných dní od ich uzavretia.
 - Zmena nastala aj vo vestníku Úradu pre verejné obstarávanie, ten sa sprístupňuje už aj v podobe štrukturálnych údajov, ktorá týmto umožňuje ich ďalšie automatizované spracovanie

- Prokurátor môže v lehote jedného roka od uzavretia zmluvy určiť túto zmluvu za neplatnú.

Verejná správa

Ako uviedol Kútik (2006) v rámci štátu má verejná správa isté dôležité postavenie, ktoré sa odráža ako v organizačnej štruktúre, tak aj v jej členení, s nimi súvisiacimi kompetenciami a právomocami jej nositeľov. V činnosti verejnej správy sa jedná o kvalifikovanú riadiacu činnosť v štátnych, ako aj samosprávnych orgánoch, tieto činnosti sú vykonávané vo verejnom záujme, čo znamená v prospech občanov štátu.

Vyšší územný celok (VÚC), alebo tiež nazývaný ako samosprávny kraj je najvyššou územnou samosprávnou jednotkou na Slovensku. Hovorovo sa tiež používa názov župa. V súčasnosti sú územia samosprávnych krajov totožné s územím kraja.

Kompetencie VÚC: pôsobnosti na úseku dráh, civilnej obrany, na úseku školstva, cestovného ruchu a regionálneho rozvoja, cestnej dopravy a regionálneho rozvoja, taktiež na úseku divadelnej činnosti, múzeí a galérií, osvetovej činnosti, na úseku knižníc, telesnej kultúry, zdravotnej starostlivosti, humánnej farmácie, územného plánovania a stavebného poriadku, pozemných komunikácií.

Verejné obstarávanie

Verejné obstarávanie v Slovenskej republike vychádza zo zákona č.25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní.

Verejným obstarávaním sa považujú postupy podľa už spomínaného zákona o verejnom obstarávaní, pomocou ktorého sa zadávajú zákazky na dodanie tovaru, zákazky na uskutočnenie stavebných prác, zákazky na poskytnutie služieb, koncesie a súťaž návrhov. (Zákon o verejnom obstarávaní).

1.1 Vývoj právnej úpravy verejného obstarávania

Legislatívny vývoj upriamime najmä na obdobie od vzniku Slovenskej republiky, t.j. od 1. januára 1993 až po poslednú novelu zákona o verejnom obstarávaní a to zákonom NR SR č. 232/2008 Z.z. z 21. mája 2008, ktorý nadobudol platnosť 1.7.2008.

V oblasti zadávania verejných zákaziek je na Slovensku známe už od roku 1990. Vplyvom odlúčenia oboch štátov sa začala odlišovať legislatíva zadávania verejných zákaziek v Slovenskej republike a v Českej republike. Po osamostatnení oboch štátov sa rozvoj legislatívy uberal u oboch republík samostatne. Avšak cieľ harmonizácia práva s právom ES, ktorý vyplýval zo záväzkoch oboch štátov (najskôr ako kandidátskych štátov EÚ a následne členských štátov EÚ) sa stal spoločným východiskom pre legislatívu oboch štátov.

Po prechode z princípov plánovacej ekonomiky na princípy trhovej ekonomiky, ktoré nastalo v roku 1990. V tomto období nastala zásada efektívneho vynakladania verejných prostriedkov – tzn. prostriedkov z rozpočtu obce a tiež zo štátneho rozpočtu.

Slovenská republika prijala uznesenie č.640 v roku 1991 na základe nepriaznivého stavu vo využívaní verejných prostriedkov . Cieľom spomínaného uznesenia bolo urobiť určité opatrenia, ktoré by viedli k nastoleniu poriadku vo vynakladaní verejných prostriedkov na tovary, služby a investičné výstavby. Toto uznesenie malo záväzný a informatívny charakter pre samosprávne orgány.

Podľa Beblavého a kol. (2009) „ Obdobie platnosti zákona o verejnom obstarávaní možno rozdeliť na štyri časové etapy:

- obdobie platnosti zákona NR SR č. 263/1993 Z.z. (1.1.1994 – 31.12.1999)
- obdobie platnosti zákona NR SR č. 263/1999 Z.z. (1.1.2000 – 31.12.2003)
- obdobie platnosti zákona NR SR č. 263/2003 Z.z. (1.1.2004 – 31.12.2006)
- obdobie platnosti zákona NR SR č. 25/2006 Z.z. (od 1.2.2006)“

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 219/1992 Z.z. z dňa 31.marca 1992 o postupe pri obstarávaní štátnej výstavby bol predchodcom zákona o verejnom obstarávaní.

Spomínaný dokument obsahoval 7 paragrafov a zároveň sa odvolával na už v tom čase existujúce dokumenty ako boli napríklad Zásady obstarávania štátnej výstavby schválené uznesením vlády Slovenskej republiky č.754 z 23.decembra 1991. Z názvu môžeme usúdiť, že už v tom čase vznikla myšlienka verejného obstarávania. Nariadenie vlády poukazuje v tom čase na fakt, že všetko verejné obstarávanie prebieha verejnou, alebo užšou súťažou.

Po podpísaní Asociačnej dohody v Bruseli, v roku 1993 začali práce na zákone o verejnom obstarávaní v plnej intenzite.

Národná rada Slovenskej republiky schválila prvý zákon o verejnom obstarávaní tovarov, služieb a verejných prác **1.oktobra 1993 s prideleným číslom 263/1993 Z.z** – obsahoval 4 postupy verejného obstarávania: verejná súťaž, užšia súťaž, rokovacie konanie cenová ponuka) a taktiež mimoriadny postu – kam patrilo priame zadanie.

Zákonodárci vychádzali pri tvorbe tohto zákona z modelového zákona Komise pre obchodné právo pri OSN (UNICITRAL) a zo snahy prispôsobiť zákon podmienkam transformácie trhu Slovenskej republiky (Dôvodná správa k návrhu zákona č. 530/2002 Z.z., 2002a)

Konkrétne v štvrtej časti uvedeného zákona sa po prvýkrát jasne poukazuje na (priame zadanie) pod názvom *mimoriadna forma obstarávania* v § 20.

Podľa Beblavého (2001 str.87):

„Obstarávateľ použije formu priameho zadania jednému z uchádzačovi, ak je splnená jedna z týchto podmienok:

- požadovaný tovar, služby alebo verejné práce sú preukázateľne dostupné iba z jedného zdroja, alebo uchádzač má výhradné práva k predmetu obstarávania,
- požadovaný tovar, služby alebo práce dopĺňajú predchádzajúce plnenie, pričom nedochádza ku kapacitnému rastu,
- ak je obstaranie požadovaného tovaru, služieb alebo prác predmetom štátneho tajomstva,
- potreba a predmet obstarania je dôsledkom prírodnej katastrofy alebo inej mimoriadnej udalosti, ktorej následky treba urýchlene odstrániť,
- predpokladaná cena tovarov a služieb je menšia ako 10 tis. Sk.

Z uvedeného je zrejmé, že zákonodarca považoval inštitúciu priameho zadania ako neštandardné riešenie, ktoré je možné použiť len v krajnom prípade. Taktiež stanovuje situácie, kedy sa tak mohlo stať, v ďalších novelách zákona o verejnom obstarávaní tieto situácie postupne spresňovali.“

Poverenie na verejné obstarávanie pod štátnym dohľadom dostalo Ministerstvo dopravy, spojov a verejných prác SR.

Na úroveň zákonom regulovanej oblasti bola agenda verejného obstarávania od januára 1994. Potreba novelizácie sa prejavila už po niekoľkých týždňoch, od účinnosti zákona.

Bol prijatý **zákon NR SR č.81/1994 Z.z. z 22. marca 1994**, účinnosť však nadobudol 15. apríla 1994 a obsahoval dve zmeny:

1. týkajúca sa inštitútu priameho zadania
2. priame zdanenie z 10 000 Sk na 50 000 Sk

Ďalšiu zmenu so sebou priniesla novela **zákona NR SR č. 120/1996 Z.z. z 21. marca 1996**, ktorý nadobudol účinnosť od 25. apríla 1996.

Zmeny: 1. Zodpovedné ministerstvo – Ministerstvo výstavby a verejných prác SR

2. Konkretizovali sa ustanovenia zákona (definuje sa obstarávateľ, stanovujú sa prípady, kedy sa zákon neuplatňuje a to napríklad pri odpredaji nehnuteľnosti atď.)
3. Rovnocenný postup priameho zadania (taktiež sa spresnili podmienky jeho použitia, spresnenie už existujúcich dôvodov) spolu s postupom obstarávania – úplné vynechanie nadpisu „Mimoriadna forma obstarávania“

Najväčšia zmena bola nová právomoc ako orgánu na dohľadom nad verejným obstarávaním pre Ministerstvo dopravy, spojov a verejných prác SR. Získali právomoc ukladať pokuty pri porušení zákona a to v ktoromkoľvek ustanovení.

Zákon stanovil:

- maximálnu výšku pokút 0,5% zo zmluvnej ceny, avšak najmenej v hodnote 10 000 Sk.
- v prípade, že pochybenie nastalo v priebehu obstarávania pokutu stanovil do výšky 100 000Sk.

V prípade porušenia zákona bola premlčacia doba stanovená na 3 roky.

Zákonodarca si na základe skutočností začal byť vedomý porušovania ustanovení zákona, taktiež v časti, kde prebieha k voľbe postu verejného obstarávania a tým získava ministerstvo sankčnú právomoc. Touto právomocou disponovalo ministerstvo ani nie celé 3 mesiace.

Nepriamou novelizáciou prešiel zákon o verejnom obstarávaní zákonom **NR SR č. 222/1996 Z.z.** zo 4.júla 1996 o zmene a doplnení niektorých zákonov a o organizácii miestnej štátnej správy. Spomínaný zákon zriadil na území Slovenskej republiky okresné a krajské úrady ako jednotky miestnej štátnej správy a taktiež určil ich kompetencie. Zákon vstúpil do platnosti 24.júla 1996, Ministerstvu bola ponechaná metodická časť a tiež koordinácia výkonu štátnej správy a to v oblasti verejného obstarávania. Krajské úrady získali sankčnú právomoc.

Zákona o verejnom obstarávaní č.263/1993 Z.z. bol publikový predpisom č. 247/1996 Z.z. o verejnom obstarávaní.

V roku 1998 nastalo obdobie, kedy sa začalo pracovať na druhej etape harmonizácii slovenského práva s predpismi ES – **Zákon NR SR č. 263/1999 Z.z.** zo 14. septembra 1999 o verejnom obstarávaní, ktorý nadobudol účinnosť od 1.januára 2000. Podľa Beblavého a kol. (2009) „Zákon mal priniesť zlepšenie kvality procesu verejného obstarávania a v neposlednom rade bol reakciou na integračný proces SR do európskych aj svetových hospodársko – politických štruktúr, resp. naplnením záväzkov, ktoré prijala SR z titulu svojho členstva v týchto organizáciách“.

Zmeny: 1. Povinnosť pre obstarávateľov realizovať verejné obstarávania prostredníctvom kompetentnej, resp. odborne spôsobilej osoby

2. Spresnenie vzťahu medzi uchádzačom, obstarávateľom a Úradom pre verejné obstarávanie ako aj spresnenie postupov pri používaní jednotlivých postupov verejného obstarávania vo vestníku verejného obstarávania

3. 4 postupy verejného obstarávania: verejná súťaž, užšia súťaž, rokovacie konanie so zverejnením, rokovacie konanie bez zverejnenia, tzn. že zo zákona boli zrušené postup

cenová ponuka, priame zadanie, ktoré bolo premenované na rokovacie konanie bez zverejnenia.

4. Zákom bola zrovnoprávnená verejná súťaž s užšou súťažou – jeho východisko bolo v princípe ponechať čo najväčší priestor pre rozhodnutia obstarávateľa, to sa týkalo napríklad výberu postupu pri verejnom obstarávaní, taktiež možnosť zohľadnenia špecifík predmetu obstarávania a v neposlednom rade s podmienkami, ktoré súvisia s potrebou zabezpečenia.

Na základe tohto zákona bol 1. januára 2000 zradený Úrad pre verejné obstarávanie. Je ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť verejného obstarávania a koncesného obstarávania. Podľa Beblavého a kol. (2009) je Úrad pre verejné obstarávanie definovaný ako „nezávislý regulátor, ktorého predseda a podpredseda sú menovaní vládou na 5 rokov. Zákon Úradu pre verejné obstarávanie pridelil pomerne široké kompetencie a prikázal mu kontrolovať správnosť použitia postupov verejného obstarávania. Úrad dostal do rúk aj sankčnú právomoc, zvýšil hodnotu pokút a rozšíril dôvody ich udelenia“.

Pri uzavretí zmlúvy rokovacím konaním so zverejnením, prípadne rokovacím konaním bez zverejnenia bez plnenia podmienok, bola ponechaná pokuta, ktorá bola stanovená zákonom 120/1996 Z.z., tzn. 0,5% zo zmluvnej ceny, najmenej 10 000 Sk.

Novely zákona NR SR č. 263/1999 Z.z. o verejnom obstarávaní:

Po dvoch rokoch nastala novelizácia zákona NR SR č. 263/1999 Z.z. o verejnom obstarávaní a to zákonom **NR SR č. 557/2001 Z.z.**, ktorý nadobudol účinnosť 29. novembra 2001.

Zmeny: 1. Zavedenie podprahových postupov s vyššou cenou a podprahové postupy s nižšou cenou. Podprahové s nižšou cenou – tovary a služby pod 250 000 Sk, práce pod 500 000 Sk, v tomto prípade sa použije rokovacie konanie bez zverejnenia.

2. redukcia súm, ktoré boli v zákone NR SR č. 263/1999 Z.z. vyňaté obstaranie tovarov a služieb v hodnote do 500 000 Sk a prác do 1 000 000 Sk na polovicu.

3. povinnosť obstarávateľa v rokovacom konaní bez zverejnenia uskutočniť výber uchádzača na základe informácií o predmete obstarávania získaných prieskumom trhu

4. existencia trhového prostredia zabezpečila samotnú súťaž, obstarávateľ je povinný túto skutočnosť zohľadniť v prípade, že vyberá dodávateľa.

5. pri rokovacom konaní bez zverejnenia nemusí viesť výlučne osoba, ktorá je odborne spôsobilá vykonávať verejné obstarávanie

6. zákon zdefinoval spôsob, akým postupovať pri obstarávaní podprahových zákaziek s nižšou cenou

Nepriama novela nadobudla platnosť 12. decembra 2001 zákonom **NR SR č. 530/2002 Z.z.** Táto novela sa týkala organizácií činnosti vlády a organizácií ústrednej štátnej správy, týkajúca sa Úradu pre verejné obstarávanie a tiež jeho postavenia v ústredných orgánoch štátnej správy.

Ďalšia novela nadobudla platnosť 1.1.2003 zákon **NR SR č. 530/2002 Z.z.:**

1. novela spresnila ustanovenia týkajúce sa zverejňovania vo vestník, konanie o námietkach a iné.
2. súťaž návrhov ako nový postup pre nadlimitné zákazky
3. vyňatie zo zákona pri podlimitných zákazkách možnosť použiť rokovacie konanie bez zverejnenia
4. postup pri rokovacom konaní bez zverejnenia obstarávateľ postupoval tak, aby náklady, ktoré boli vynaložené na získanie predmetu boli primerané z hľadiska kvality a cene
5. obstarávateľ mohol určiť na základe svojich podmienok finančný, alebo vecný limit na základe ktorého nebude vykonávať prieskum trhu.

K zákonu NR SR č. 263/1999 Z.z. bola prijatá vyhláška č. 722/2001 Z.z. Úradu pre verejné obstarávanie, ktorá obsahovala: predbežné oznámenia, oznámenia o vyhlásení metódy verejného obstarávania, výsledkoch verejného obstarávania, vyhlásenia súťaže návrhov a tiež o výsledkoch súťaže návrhov.

K plnej harmonizácii medzi platnými smernicami ES a slovenským právom nastalo až v **zákone NR SR č. 523/2003 Z.z o verejnom obstarávaní**, ktorý začal platiť 1.januára 2004. Zákon NR SR č. 263/1999 Z.z. bol spomenutým zákonom úplne zrušený.

Zmeny: 1. rovnako ako v predchádzajúcom zákone 5 postupov verejného obstarávania, avšak zmena spočíva v ich finančných limitoch – tie určujú jednotlivé postupy.

2. zavedenie dolnej hranice pri podprahových zákazkách s nižšou cenou - tovary a služby: 50 000 Sk – 250 000 Sk, práce: 100 000 Sk – 500 000 Sk v tomto prípade sa používalo rokovacie konanie bez zverejnenia.

3. nové podmienky, ktoré sú nevyhnutné pri konaní bez zverejnenia

4. Úrad pre verejné obstarávanie ukladal pokuty, ktoré v tomto zákone boli výrazne zvýšené. Zmena nastala pri použití rokovacieho konania bez zverejnenia z pôvodných 0,5% zo zmluvnej ceny, najmenej 10 000 Sk na 5% zo zmluvnej ceny (pevná sadzba) a tiež možnosť udelenia opakovanej pokuty v hodnote 500 000 Sk – zásadná zmena: povinnosť udeľovať pokuty, nie možnosť ako to bolo v zákone NR SR č. 263/1999 Z.z. o verejnom obstarávaní. Úrad bol povinný pokutovať v štyroch prehrškoch, ktoré boli stanovené zákonom.

Nepriama zmena zákona nastala novelou zákona **NR SR č.82/2005 Z.z.**, ktorý nadobudol platnosť 9.februára 2005 a to v podmienkach účasti uchádzača verejného obstarávania – zmena sa týkala faktu, že uchádzač nesmel mať záväzok voči sociálnej, alebo zdravotnej poisťovni a nesmel nelegálne zamestnávať v období predchádzajúcich piatich rokov.

Zákon NR SR č. 25/2006 Z.z. zrušil predchádzajúci zákon NR SR č. 523/2003 Z.z., tento zákon nadobudol účinnosť 1. februára 2006. Zákon rozdelil zákazky podľa predpokladanej hodnoty na: nadlimitné, podlimitné, podprahové a zákazky s nízkou hodnotou.

Novely: **Zákon NR SR č. 282/2006** – zákon sa nevzťahuje na uzatváranie zmlúv vo verejnom obstarávaní so zdravotnými poisťovňami

Zákon NR SR č. 102/2007 – dobrovoľnosť v rámci povinnosti komunikácie pri elektronickom verejnom obstarávaní.

Zákon NR SR č. 232/2008 Z.z. – vyšla na podnet Úradu pre verejné obstarávanie a to z dôvodu odstránenia často sa vyskytujúcim nedostatok, ktoré v procese verejného

obstarávania vzniká. Po nariadení Európskej komisie boli finančné limity vyjadrené v eurách

1.2 Základné pojmy vo verejnom obstarávaní

Podľa Bakaya (2001) a kol. je **obstarávateľ**:

„ A) štátna príspevková organizácia a štátny účelový fond,

B) obec, rozpočtová organizácia obce a príspevková organizácia obce,

C) zdravotná poisťovňa (podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov),

D) právnická osoba zriadená zákonom ako verejnoprávna inštitúcia.“

Podľa Úradu pre verejné obstarávanie je obstarávateľ definovaný ako: „(„klasický sektor“) – vyhodnotenie verejného obstarávania: podľa požiadaviek Európskej komisie v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES je rozdelený na „štátnu správu“ a „územnú samosprávu“.“

Podľa Bakaya a kol.(2001) je **uchádzač**: „ je podnikateľ, ktorý si vyžiadal súťažné podklady a predložil ponuku v ktorejkoľvek metóde verejného obstarávania.“

Podľa § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka podnikateľom je:

„A) osoba zapísaná v obchodnom registri,

B) osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia,

C) osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov,

D) fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu. “

Podľa Bakaya a kol. (2001) je **uchádzač** podnikateľ, ktorý sa usiluje o prítomnosť v užšej súťaži prípadne v rokovacom konaní so zverejnením tým, že predloží potrebné dokumenty preukazujúce splnenie podmienok účasti. Záujemcom je teda podnikateľ až do okamihu, v ktorej si vyžiada súťažné podklady, bez ohľadu na to, či splnil alebo nespľnil podmienky účasti stanovené obstarávateľom.

Záujemca môže byť právnická osoba, fyzická osoba, alebo kolektív týchto osôb. S cieľom o účasť v užšej súťaži dodáva na trh tovar, uskutočňuje stavebné práce, alebo tiež poskytuje službu.

Od výšky predpokladanej hodnoty rozoznávame zákazky rozoznávame nadlimitné, podlimitné, podprahové alebo s nízkou hodnotou.

Podľa Zbierky zákonov 25/2006 Z.z.:

„Nadlimitná zákazka – ak predpokladaná hodnota zákazky sa rovná, alebo je vyššia ako:

- a) 154 000 EUR, ak sa jedná o zákazku na dodanie tovaru, ktorá je zadávaná verejným obstarávateľom; pre verejného obstarávateľa na úseku obrany, ak ide o zákazku na dodanie tovaru,
- b) 236 000 EUR, ak sa jedná o zákazku na dodanie tovaru zadávanú verejným obstarávateľom pre verejného obstarávateľa na úseku obrany,
- c) 154 000 EUR, ak sa jedná o zákazku na poskytnutie služby zadávanú verejným obstarávateľom, okrem zákazky, ktorá sa týka poskytnutiu služieb,
- d) 236 000 EUR, ak sa jedná o zákazku na poskytnutie služby, zadávanú verejným obstarávateľom
- e) 236 000 EUR, ak sa jedná o zákazku na poskytnutie služby telekomunikačné podľa spoločného slovníka obstarávania zodpovedajúce kódom CPC 7524, 7525, 7526 a služby uvedené v prílohe č.3 zadávanú verejným obstarávateľom,
- f) 473 000 EUR, ak sa jedná o zákazku na dodanie, prípadne o zákazku na poskytnutie služieb zadávanú obstarávateľom,
- g) 5 923 000 EUR, ak sa jedná o zákazku na uskutočnenie stavebných prác.

Podlimitná zákazka – vzniká za predpokladu ak pravdepodobná hodnota zákazky je nižšia ako finančný limit uvedený v odseku 2 a zároveň rovnaká alebo vyššia ako:

- a) 2 000 000 SK, ak sa jedná o zákazku na dodanie tovaru prípadne o zákazku na poskytnutie služby zadávanú verejným obstarávateľom,
- b) 12 000 000 SK, ak ide o zákazku na uskutočnenie stavebných prác, ktorá je zadávaná verejným obstarávateľom.

Podprahová zákazka – vzniká v prípade, ak predpokladaná hodnota zákazky je nižšia ako finančný limit uvedený v odseku 3 a súčasne:

- a) rovnaká, alebo vyššia ako 1 000 000 Sk, ak hovoríme o zákazke na dodanie tovaru prípadne o zákazku na poskytnutie služby zadanú verejným obstarávateľom,
- b) rovnaká, alebo vyššia ako 4 000 000 Sk, ak sa jedná o zákazku na uskutočnenie stavebných prác, ktorá je zadana verejným obstarávateľom“.
- c)

Zákazka s nízkou hodnotou – je zadávaná verejným obstarávateľom v prípade, ak predpokladaná hodnota zákazka je nižšia ako sú finančné limity.

Postupy vo verejnom obstarávaní

- a) **Verejná súťaž** – sa môže vyhlásiť pre neobmedzený počet záujemcov. Záujemcovia, poskytovatelia služieb, dodávatelia všetci môžu podať svoju ponuku.
- b) **Užšia súťaž** – môže byť vyhlásená pre neobmedzený počet záujemcov, avšak obstarávateľ ako aj verejný obstarávateľ môže tento počet obmedziť a vybraných záujemcov vyzve na predloženie ich ponuky.
- c) **Rokovacie konanie** – zadávateľ prekonzultuje podmienky zákazky s uchádzačmi a dodávateľmi, ktorých si zadávateľ vybral. Rokovacie konanie rozoznávame so zverejnením a bez zverejnenia.

Rokovacie konanie so zverejnením – vyhlásenie tohto konania sa týka neobmedzeného počtu záujemcov, avšak verejný obstarávateľ a obstarávateľ má možnosť obmedziť počet záujemcov a tých následne vyzve k predkladaniu ich ponuky.

Rokovacie konanie bez zverejnenia – pri použití tohto postupu nie je možné, aby bola uzavretá rámcová dohoda.

- d) Súťažný dialóg** – používa sa za okolností, ak sa jedná o mimoriadne zložité projekty, v prípade, že obstarávateľ nevie presne zadefinovať prostriedky, ktoré sú nevyhnutné na splnenie jeho potrieb.

Podávanie námietok pred uzavretím zmluvy

V prípade podania námietky musí tejto námietke predchádzať podanie žiadosti o nápravu. Pri zložení kaucie je podmienkou na postup Úrad pre verejné obstarávanie v konaní o námietkach.

Povinnosti sa netýkajú orgánu štátnej správy, ktorá by podala námietky, v prípade že boli kontrolovanému poskytnuté finančné prostriedky na dodanie tovaru, vykonanie stavebných prác, alebo ak z Európskych spoločností boli poskytnuté služby.

Záujemca, účastník alebo uchádzač, prípadne osoba, ktorá predpokladá, že jej práva, právom chránené záujmy mohli byť dotknuté postupom kontrolovaného, alebo priamo orgánom štátnej správy, má právo pred uzavretím zmluvy, alebo rámcovej dohody podať námietky podľa uvo.gov.sk:

- proti požiadavkám, ktoré sú uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania
- proti požiadavkám, ktoré sú uvedené v súťažných podkladoch, prípadne v iných dokumentoch, ktoré boli poskytnuté v lehote predkladania ponúk, alebo v požiadavkách ktoré boli uvedené v súťažných podmienkach, alebo v súťažných návrhoch, ktoré boli poskytnuté v lehote na predkladanie návrhov

- proti požiadavkám, ktoré boli uvedené vo výzve na predkladanie ponúk alebo návrhov
- proti výberu záujemcov, ktorý bol v užšej súťaži, v rokovacom konaní so zverejnením, prípadne v súťaži návrhov
- proti návrhu na vylúčenie uchádzača, záujemcu, účastníka
- proti výsledku, ktorý sa týkal vyhodnotenia ponúk a návrhov

Účastníkmi konania: navrhovateľ, kontrolovaný

Začiatok konania: dňom, kedy je námietka doručená úradu.

V písomnej forme musia byť námietky podané ako úradu, tak aj kontrolovanému:

- najneskôr sedem dní odo dňa, kedy bolo doručené písomné oznámenie, v ktorom je uvedené náprava, prípadne písomného oznámenia o odmietnutí tejto žiadosti o náprave, ak kontrolovaný splnil ustanovené povinnosti
- Ak uplynula lehota siedmy dní odo dňa doručenia písomného oznámenia o výsledku vybavenia žiadostí o nápravu, ako aj o písomnom oznámení o skutočnosti, že bola žiadosť o nápravu zamietnutá, v prípade, že kontrolovaný nesplnil povinnosti

Námietky, ktoré sú podané úradu musia obsahovať:

- Identifikačné údaje navrhovateľa a tiež identifikačné údaje kontrolovaného,
- Označenie verejného obstarávania na ktoré sú námietky podané spolu s označením skutočností proti ktorým námietky smerujú
- Popis v ktorom sú uvedené rozhodujúce skutočnosti a označenie dôkazov
- Oznámenie v písomnej forme o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu, oznámenie v písomnej forme o zamietnutí žiadosti o nápravu, prípadne doklad o doručení žiadosti o nápravu za okolností, že ju kontrolovaný v zákonnej lehote nevybavil.
- Taktiež nesmie chýbať podpis navrhovateľa, alebo osoby, ktorá je oprávnená konať za navrhovateľa
- Doklad o preukázaní kaucie na účet úradu.

Do dvoch pracovných odo dňa doručenia námietok je povinný kontrolovaný doručiť úradu písomné vyjadrenie k predloženým námietkam, kde nesmú chýbať údaje o predpokladanej hodnote zákazky a kompletnú dokumentáciu v origináli. V prípade, ak kontrolovaný v stanovenej lehote nedoručí úradu potrebnú dokumentáciu a uvedené vyjadrenie, úrad uverejní rozhodnutie o prerušení konania o námietkach. Od okamihu, kedy bolo vyhlásené prerušenie konania o námietkach do doručenia požadovaného vyhlásenia a tiež dokumentácie úradu, lehota, do ktorej má úrad povinnosť rozhodnúť o námietkach, neplynie. Do kompletnej dokumentácie v origináli, ktorú predložil úradu môže kontrolovaný nahliadať na účely plnenia si povinností pri uplatnení revízných postupov.

Navrhovateľ spolu s podaním námietok je povinný vložiť na účet úradu kauciu, tá musí byť pripísaná na účet úradu v lehote najneskôr do posledného dňa na podanie námietok, prípadne v deň podania námietok, ak hovoríme o námietkach proti inému úkonu kontrolovaného.

Tab. 1 Výška kaucie súvisiaca s podaním námietok:

Typ zákazky	Výška kaucie (v €)
Nadlimitné zákazky (dodanie tovaru, poskytnutie služieb)	1 800
Nadlimitné zákazky (uskutočnenie stavebných prác)	7 500
Podlimitná zákazka (dodanie tovaru, poskytnutie služby)	600
Podlimitná zákazka (stavebné práce)	3 600

Zdroj: autor na základe spracovania informácií z www.uvo.gov.sk

Ak hovoríme o námietkach týkajúcich sa proti výsledku hodnotenia ponúk, prípadne návrhov a námietkach proti inému úkonu kontrolovaného, ktoré boli zrealizované po

otvorení ponúk je kaucia 1% z ponukovej ceny uchádzača, avšak najviac to môže byť v hodnote 600 000 €.

V prípade, že výšku kaucie nie je možné určiť podľa predchádzajúcich skutočností je stanovená na hodnotu 3 000 €.

Kaucia – je príjmom do štátneho rozpočtu, v prípade nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia úradu, ak boli námietky navrhovateľa zamietnuté. V opačnom prípade vráti úrad kauciu navrhovateľovi a to v lehote najneskôr do 30 dní odo dňa získania právoplatnosti rozhodnutia.

V prípade, ak Úrad pre verejné obstarávanie zistí skutočnosť, že v konaní o námietkach, bol postupom kontrolovaného porušený zákon o verejnom obstarávaní a to mohlo vážne ovplyvniť výsledok verejného obstarávania, rozhodnutím:

- Nariadi zrušenie použitého postupu pri zadávaní zákazky, alebo súťažných návrhov
- Nariadi zrušiť diskriminačné požiadavky, alebo podmienky kontrolovaného, ktoré sú uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v oznámeniach ktoré boli použité ako výzvy na súťaž, prípadne v oznámení o vyhlásení súťaže návrhov, v podkladoch súťaže, alebo v súťažných podmienkach, ktoré sú uvedené v inom dokumente, ktorý sa týka verejného obstarávania
- Zruší rozhodnutie, ktoré vykonal kontrolovaný o vylúčení uchádzača, záujemcu prípadne účastníka a nariadi zaradenie vylúčeného uchádzača, záujemcu, účastníka späť do procesu verejného obstarávania
- Nariadi kontrolovanému opätovne vyhodnotiť ponuky, alebo návrhy a zruší jeho predchádzajúce rozhodnutie o výsledku

Úrad pre verejné obstarávanie môže nariadiť odstránenie protiprávneho stavu, v prípade, že porušenie zákona o verejnom obstarávaní nemohlo porušiť výsledok verejného obstarávania.

Spoločný slovník obstarávania

Podľa oficiálnej web stránky Úradu pre verejné obstarávanie uvo.gov.sk nadobudol spoločný slovník obstarávania označovaný ako CPV (Common procurement vocabulary) platnosť 14.septembra 2008.

V období nadobudnutia platnosti zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii obstarávatelia vyplňajú oznámenia pri nadlimitných metódach verejného obstarávania, kde predmet obstarávania zatriedujú podľa klasifikácií, ktoré sú platné v Európskych spoločenstvách. CPV patrí k jednej z týchto klasifikácií.

Pri podlimitných zákazkách a s nimi spojených vyplňaní oznámení sa predmet obstarávania zatrieduje taktiež podľa Spoločného slovníka obstarávania (SSO)

Práve na štandardizáciu údajov, ktoré používa obstarávateľ na definovanie predmetu obstarávania, je zameraný jednotný klasifikačný systém SSO.

Tento systém pozostáva:

- a) z hlavného slovníka – kód definuje predmet obstarávania,
- b) doplnkového slovníka – slúži na doplnenie kvalitatívnych informácií

Obstarávateľ vyberie taký kód, ktorým čo najpresnejšie určí požadovaný predmet obstarávania.

Taktiež klasifikácia CPV sa skladá z hlavného slovníka a doplnkového slovníka.

- a) hlavný slovník – má stromovú štruktúru a tá pozostáva z kódov, ktoré sú tvorené z maximálne deviatich čísel a tie sú spojené slovným opisom, opisujúcim tovary, práce alebo služby tvoriace predmet zmluvy.

Kód pozostáva z ôsmich číslic, ktoré sú podľa oficiálnej web stránky Úradu pre verejné obstarávania uvo.gov.sk rozdelené takto:

- prvé dve čísla určujú oddiely XX000000 – Y
- prvé tri čísla určujú skupiny XXX00000 – Y
- prvé štyri čísla určujú triedy XXXX0000 – Y
- prvých päť čísel určuje kategóriu XXXXX000 – Y

Konkrétny príklad CPV klasifikácie:

Kód CPV: 45221114-4 Opis: stavebné práce pre železné mosti

Kód CPV: 78114200-1 Opis: tlač poznámkových notesov

Posledné čísla poskytujú čoraz väčšiu presnosť v rámci každej kategórie. Spomínaná deviata číslica slúži na overenie predchádzajúcich čísel.

- b) Doplnkový slovník – používa sa na spresnenie informácií, resp. rozšírenia opisu predmetu zmluvy. Tieto položky sa skladajú z alfanumerického kódu a rovnako ako pri hlavnom slovníku tento kód sprevádza aj slovný opis.

Alfanumerický kód sa skladá:

- Prvá časť je písmeno, ktoré je zodpovedajúce odseku
- Druhá časť je tvorená štyrmi číslami, kde prvé tri označujú pododdiel a posledná z týchto číslic slúži na účely overenia

1.3 Úrad pre verejné obstarávanie

Úrad pre verejné obstarávanie vznikol k 1. januáru 2000 ako ústredný orgán štátnej správy v oblasti verejného obstarávania.

Podľa správy o výsledkoch činnosti Úradu pre verejné obstarávanie za rok 2009: “Kompetencie úradu pre verejné obstarávanie vychádzajú z platnej legislatívy verejného obstarávania, úrad zabezpečuje uplatňovanie politiky verejného obstarávania v Slovenskej republike založenej na princípoch transparentnosti, nediskriminácie, efektívnosti, rovného zaobchádzania a podpory prostredia hospodárskej súťaže“.

Z pohľadu trhového prostredia (založeného na voľnom pohybe služieb, tovarov, osôb a kapitálu), patrí verejné obstarávanie a s ním súvisiaca problematika k najsledovanejším oblastiam.

Podľa správy o výsledkoch činnosti Úradu pre verejné obstarávanie za rok 2009: “Úrad, rovnako ako v predchádzajúcich obdobiach aj v roku 2009 pokračoval v oblasti svojej pôsobnosti v odstraňovaní problémov, ktoré vznikajú pri aplikácii zákonných ustanovení vo verejnom obstarávaní v praxi tak v metodologickej, školiacej a v kontrolnej činnosti, ako aj v konaniach o námietkach v rámci revízných postupov.“

Úrad má za povinnosť:

Podľa informácií uverejnených na oficiálnej web stránke Úradu pre verejné obstarávanie www.uvo.gov.sk:

- „jedenkrát ročne predložiť pri rokovaní vlády *Správu o výsledkoch činnosti Úradu pre verejné obstarávanie* v lehote do 31.marca.
- Predkladať jedenkrát ročne na rokovanie vlády Slovenskej republiky Informáciu o celkovom štatistickom vyhodnotení procesu verejného obstarávania v Slovenskej republike za predchádzajúce obdobie v termíne do 31. mája.“

Prevzatie novej smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/66/ES z 11.decembra 2007 (na základe ktorej sa dopĺňajú smernice Rady 89/665/EHS a 92/13/EHS) z tohto dôvodu bolo uznesením vlády SR č. 17/2009 zo 14. januára 2009 nariadené predsedovi úradu vypracovať návrh zákona, ktorý sa menil a dopĺňal zákon č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní a tiež o zmene a doplnení niektorých zákonov. K návrhu novely zákona o verejnom obstarávaní patrili tiež aj návrhy na úpravu koncesií, taktiež aj návrhy úprav upresňujúcich ustanovenia zákona na základe smerníc, ktoré sa tiež dotýkali oblastí verejného obstarávania, taktiež návrhy, ktoré vyplývali z aplikačnej praxe a technicko-legislatívnych úprav.

Zákon vyšiel 8. decembra 2009 v Zbierke zákonov.

1.3.1 Príjmy úradu za rok 2009

Informácie a údaje o príjmoch úradu za rok 2009 spracovávame z oficiálnej web stránky úradu pre verejné obstarávanie, konkrétne zo správy o výsledkoch činnosti úradu pre verejné obstarávanie za rok 2009.

Rozpočtové príjmy mal úrad na rok 2009 v sume 116 179 € - v skupine nedaňových príjmov. Vo výške 327 357 €, boli skutočné príjmy úradu za rok 2009, t.j. 281,77% plnenie oproti schválenému rozpočtu.

Podľa správy o výsledkoch činnosti úradu pre verejné obstarávanie za rok 2009:

„Nedaňové príjmy v roku 2009 úrad dosiahol v nasledovnom členení:

1. Pokuty, penále a iné sankcie (pokuty uložené úradom za porušenie zákona o verejnom obstarávaní v objeme 274 659 €.
2. Administratívne poplatky a iné poplatky a platby (poplatky za zápis do zoznamu odborne spôsobilých osôb v objeme 5 347 €
3. Ostatné príjmy v objeme 47 351 € a z toho:
 - Iné pohľadávky (prepad kaucii) 45 951 €
 - Z dobropisov a refundácií z r. 2008 1 400 €“

1.3.2 Výdavky úradu za rok 2009

Za rok 2009 čerpal úrad pre verejné obstarávanie financie v hodnote 3 600 897 €.

Finančné prostriedky úrad čerpal v sledovanom období v rámci 2 programov:

07W Program – Verejné obstarávanie

06G Program – Aktívna politika trhu práce a zvýšenie zamestnanosti

Tab. 2 Čerpanie rozpočtu úradu podľa programov

Program 07W	3 461 637 €
Program 06G	139 260 €
Programy spolu	3 600 897 €

Zdroj: www.uvo.gov.sk

Tab. 3 Prehľad čerpania výdavkov /v €/ podľa programu 07W – Verejné obstarávanie

Názov položky	Upravený rozpočet	Čerpanie k 31.12.2009	Čerpanie (v %)
Bežné výdavky	3 321 281	3 321 280	100,0
Mzdy	1 392 793	1 392 793	100,0
Poistné	470 664	470 664	100,0
Tovary a služby	1 438 236	1 438 235	100,0
Transfery	19 588	19 588	100,0
Kapitálové výdavky	140 357	140 357	100,0
Výdavky spolu	3 461 638	3 461 637	100,0

Zdroj: www.uvo.gov.sk

Tab. 4 Prehľad čerpania výdavkov /v €/ podľa programu 06G – Aktívna politika trhu práce a zvýšenie zamestnanosti

Názov položky	Upravený rozpočet	Čerpanie k 31.12.2009	Čerpanie (v %)
Bežné výdavky	139 260	139 260	100,00
Mzdy	27 761	27 761	100,00
Poistné	9 703	9 703	100,00
Tovary a služby	101 796	101 796	100,00
Výdavky spolu	139 260	139 260	100,00

Zdroj: www.uvo.gov.sk

Na zvýšenie kvalifikácie zamestnancov úradu pre verejné obstarávanie (jazyková výučba a ECDL – Európsky počítačový vodičský preukaz – jednotný programový dokument NUTS II. Bratislava) boli poskytnuté finančné prostriedky formou refundácie.

Štatistické vyhodnotenie verejného obstarávania za rok 2009

Podľa smerníc Európskeho parlamentu a Rady má Slovenská republika, ako jeden z členských štátov Európskej únie za povinnosť predložiť Európskej komisii štatistickú správu, ktorá obsahuje zmluvy uzavreté v predchádzajúcom kalendárnom roku.

Smernice Rady a Európskeho parlamentu:

- 2004/18/ES z 31.marca 2004 o koordinácia postupov zadávania verejných zákaziek na práce, dodanie tovaru a tiež na verejné zákazky služieb (tzv. Klasická smernica),
- 2004/17/ES z 31. marca 2004 koordinácia postupov verejného obstarávania subjektov, ktoré pôsobia v odvetviach energetiky, vodného hospodárstva, dopravy a poštových služieb (tzv. Vybrané odvetvia) , (www.uvo.gov.sk)

Územná samospráva

Súčasťou tzv. „klasického sektora“ v rámci verejného obstarávania je druhou kategóriou územná samospráva, ktorá sa člení na vyšší územná celok, obec, organizácia riadená verejným právom a združenia právnických osôb

Táto skupina je veľmi významná z hľadiska výrazného ovplyvnenia štatistických výsledkov verejného obstarávania, kde celková hodnota zmlúv, ktoré boli uzavreté predstavuje 1 344, 4690 mil. eur, táto hodnota vyjadruje 18,6% podiel na verejnom obstarávaní celkove a 34,2 % podiel na obstarávaní.

Tab. 5 Prehľad využívania nadlimitných, podlimitných, podprahových a celkových zákaziek

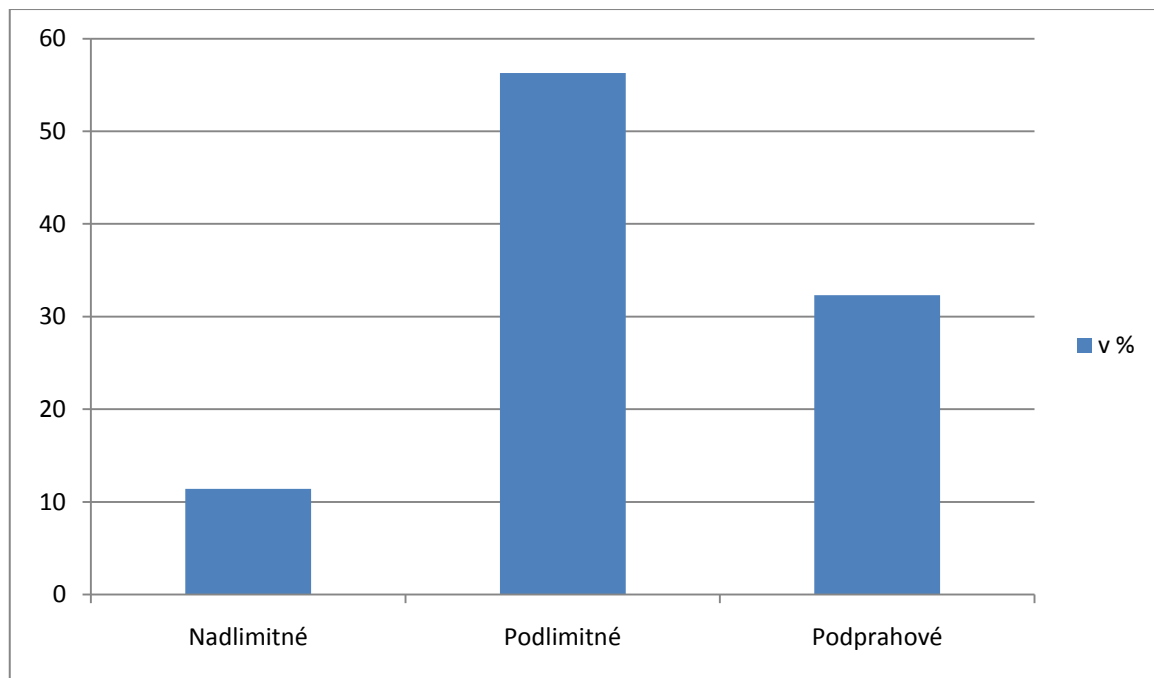
ROK	2009				
	Zákazky	Predmet	Hodnota		Postupy
			v mil. EUR	v %	počet
Nadlimitné	Tovary	42,9160	3,2	41	1,4
	Služby	115,5000	8,6	48	1,7
	Stavebné práce	153,6190	11,4	11	0,4
	Spolu	312,0350	23,2	100	3,5
Podlimitné	Tovary	14,8670	1,1	133	4,7
	Služby	11,8770	0,9	95	3,4
	Stavebné práce	631,4380	47,0	538	19,1
	Spolu	658,1820	49,0	766	27,2
Podprahové	Tovary	15,3920	1,1	298	10,6
	Služby	14,1430	1,1	300	10,6
	Stavebné práce	344,7170	25,6	1357	48,1
	Spolu	374,2520	27,8	1955	69,3
Celkove	Tovary	73,175	5,4	472	16,7
	Služby	141,520	10,6	443	15,7
	Stavebné práce	1 129,7740	84,0	1906	67,6
	Spolu	1 344,4690	100,0	2821	100,011

Zdroj: www.uvo.gov

Vyšší územný celok a obec

Vyššie územné celky a obce dosiahli zmluvy v hodnote 1 081 ,4380 mil. EUR za rok 2009, čo predstavuje 27,5 % podielu na obstarávaní „klasického sektora“ a 14,9% predstavuje percentá podielu na verejnom obstarávaní celkovo.

Finančné limity a ich podiel v percentách za rok 2009:

Zdroj: autor na základe spracovania informácií z www.uvo.gov.sk

Z uvedeného grafu vyplýva, že v roku 2009 obce a vyššie územné celky uzavreli zmluvy, ktorých finančné limity boli najčastejšie podlimitné a to v hodnote 608,5160 mil.eur (56,3%), podprahové zákazky 349,3440 mil. eur (32,3%) a nadlimitné 123,5780 mil.eur (11,4).

Stavebné práce boli najviac obstarávané na území obce a vyššieho územného celku a to v hodnote 979,8820 mil. eur čo predstavuje 72,9% z hodnoty verejného obstarávania v oblasti územnej samosprávy.

Verejná súťaž podobne bola v roku 2009 najviac využívaným postupom a to nie len na vyšších územných celkoch a obciach, ale rovnako aj v štátnej správe. Najviac obstarávané verejnou súťažou boli stavebné práce a to v hodnote zmlúv 364,6320 mil.eur v počte 328 (72,9 %), naopak najmenej obstarávané boli služby v počte 43 (9,6 %) v zmluvnej hodnote 34,987 mil. eur. V spojitosti s verejnou súťažou sa podľa zverejnených štatistík najčastejšie používa podlimitné obstarávanie.

Vyššie územné celky spolu s uchádzačmi v zahraničí uzavreli zmluvy v hodnote 21,6800mil.eur, čo predstavuje 16,0 % z celkovej zmluvnej hodnoty. Najviac boli obstarávané služby a to v celkovej hodnote 20,9100 mil. eur.

Vzťah medzi právom a štátom

Podľa Janku a kol. medzi právom a štátom existuje úzka súdržnosť práva so vznikom a fungovaním štátu je dané od jeho samotného začiatku. Štát vystupuje ako subjekt práva zvláštneho druhu. Je to dané tým, že štát je súčasne:

- Tvorcom práva
- Realizátorom práva
- Adresátom právnických noriem

Právnymi normami štát nielen reguluje správanie jednotlivých príslušníkov spoločnosti, ale vymedzuje aj obsah vlastníckych právnych možností a záväzkov.

Pri realizácii mocenských, výkonných, organizačných a iných činností sa musí riadiť normami, ktoré sám vydal.

Pre súdržnosť práva a štátu ako určité politické a mocenské organizácie spoločnosti má sťažený význam požiadaviek primátu práva nad štátom. Ten je zakotvený v ideí právneho štátu, ktorá sa konštituovala v priebehu vývoja štátu v Európe. Podľa koncepcie právneho štátu je štát viazaný právom. Štát je inštitúciou presne definovanou s vymedzenými právomocami. Najdôležitejším prameňom práva je zákon ako normatívny právny akt najvyššieho orgánu štátnej moci.

2 Cieľ práce

Cieľom diplomovej práce je objasniť priebeh verejného obstarávania z pohľadu teoretickej i praktickej na úrovni vyššieho územného celku.

1. Teoretický výskum – zhromaždenie a preštudovanie odbornej literatúry zaoberajúci sa verejným obstarávaním, jej problematikou a názormi odborníkov.
2. Praktický výskum – získanie praktických poznatkov, dokumentov, materiálov od kompetentných zamestnancov verejného obstarávania na úrovni samosprávneho kraja a za spolupráce s nimi objasniť priebeh verejného obstarávania na konkrétnom zrealizovanom prípade.

3 Metodika

Na základe stanovenia cieľov v diplomovej práci sme si určili metodiku postupu pri jej realizácii.

3.1 Použité postupy a metódy

Zber údajov

- Dôkladné preštudovanie potrebnej literatúry, ktorá sa týka verejného obstarávania a ujasnenie si základných pojmov a ich postavenie v praxi
- Literatúru sme získali najmä z Verejnej knižnice a Univerzitnej knižnice v Trenčíne a tiež zo Slovenskej poľnohospodárskej knižnice v Nitre
- Veľmi dôležitými zdrojmi boli pre nás internetové stránky Úradu pre verejné obstarávanie, Trenčianskeho samosprávneho kraja, ako aj iné internetové zdroje súvisiace na tému verejné obstarávanie
- Oboznámenie sa so zákonom č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní a tiež podrobné preštudovanie si príslušných právnych noriem
- Získanie štatistickým údajov, ktoré typy zákaziek boli v roku 2009 najčastejšie využívané a tiež príjmy a výdavky Úradu pre verejné obstarávanie
- Štúdium o fungovaní a kompetenciách vyššieho územného celku (najmä v oblasti zdravotníctva)
- Použitie riadeného rozhovoru ako jednu z metód
- Získanie potrebných údajov a materiálov od zamestnancov vyššieho územného celku

Analýza priebehu konkrétneho verejného obstarávania

Po preskúmaní dokumentov, ktoré nám boli poskytnuté vyšším územným celkom sme zanalyzovali a popísali jednotlivé kroky, ktoré prebiehajú v praxi verejného obstarávania. Kroky, ktoré prebehli v konkrétnom prípade boli konzultované s kompetentnými zamestnancami vyššieho územného celku.

Na zachovanie diskretnosti údajov sme uchádzačov, ktorí boli v našom opisovanom prípade konkrétne menovaní, označili ako uchádzač 1, uchádzač 2, uchádzač 3, uchádzač 4, uchádzač 5.

Našou opisovanou zákazkou verejného obstarávania bolo obstaranie zdravotníckeho prístroja pre nemocnicu, ktorú sme tiež pre zachovanie diskretnosti údajov označili ako nemocnica A.

Veľmi podrobne sme popísali všetky náležitosti a skutočnosti, ktoré sa v prípade udiali, na základe čoho bola naša zákazka zaradená ako podprahová, aké podklady boli potrebné pri zadávaní zákazky a z akých údajov sa vychádzalo.

Z hľadiska vyššieho územného celku sa poukázalo aké doklady museli na spracovanie tejto zákazky vyhotoviť, čo museli dodržať a akých uchádzačov oslovili.

Taktiež sa venujeme veľmi podrobne administratívnej stránke a tým s ňou spojenou časovou náročnosťou jednotlivých úkonov.

Poukázanie na zaujímavé skutočnosti daného prípadu

Po podrobnom zanalyzovaní a preštudovaní si ako teoretickej, tak v prvom rade praktickej časti sme poukázali:

- ako funguje bodová metóda, ktorú použil Trenčiansky samosprávny kraj v našom prípade, aby mohol určiť víťazného uchádzača zákazky. Konkrétne sme rozobrali z akých hľadísk sa posudzuje ponuka a ako je bodovaná,
- spracovali sme časový harmonogram celej administratívy, ktorá sa uskutočnila v realizovanom prípade a na jeho základe sme si zostavili Ganttov diagram, o ktorom sme sa oboznámili počas štúdia na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre,
- poukázali sme na administratívnu zaťaženosť uchádzačov. Súčasťou ich ponuky musia byť potrebné doklady z príslušných úradov, ktoré nesmú byť z pravidla staršie ako tri mesiace.

Zanalyzovali sme všetky potrebné dokumenty a prieskumom sme určili výšku ich finančného zaťaženia spojenú s ich nevyhnutnou administratívnou časťou verejného obstarávania.

Aby naše údaje a fakty o prípade boli čo najpresnejšie o všetkých zrealizovaných krokoch sme boli oboznámení od zamestnancov vyššieho územného celku v Trenčíne formou riadeného rozhovoru.

3.1.1 Ganttov diagram

Prostredníctvom tohto diagramu možno ukázať časovú dĺžku jednotlivých aktivít, ktoré boli v projekte zrealizované. Slúži na zobrazenie priebehu činností, ktoré v rámci projektu prebehli. Tento graf zachytáva časový úsek každej činnosti.

3.1.2 Riadený rozhovor

Pri riadenom rozhovore sú témy zadané vopred. Konkrétne formulácie a tiež dotazy sú riadené konkrétnym charakterom interakcie. Je to pružný spôsob a umožňuje adekvátne reagovať pri rozhovore aj pri dynamických situáciách.

Metódy využívané na dosiahnutie výsledkov

Metóda analýzy – slúžila na zanalyzovanie získaných údajov

Metóda syntézy – bola využívaná na zjednotenie a tiež na vyhodnotenie údajov, ktoré sme získali

Metóda komparácie – na jej základe sme porovnali zistené skutočnosti

Metóda riadeného rozhovoru – touto metódou sme získali potrebné údaje a informácie od zamestnancov vyššieho územného celku

4 Verejné obstarávanie v činnosti vyššieho územného celku

Na základe všetkých získaných materiálov a pokynov sme vypracovali podrobný, praktický popis priebehu verejného obstarávania v činnosti vyššieho územného celku.

Verejné obstarávanie bolo zrealizované na podnet vedenia nemocnice A (toto označenie používame na základe zachovania diskretnosti nemocnice). Kompetentní zaslali svoje podmienky na nákup zdravotníckeho prístroja, ktoré bude patriť nemocnici úradu príslušného samosprávneho kraja na oddelenie verejného obstarávania.

Na základe získaných požiadaviek a podmienok na nákup prístroja zaradili zamestnanci verejného obstarávania túto zákazku:

- Zákazka na dodanie tovaru/služby
- Podprahová zákazka

4.1 Charakteristika vyššieho územného celku v Trenčíne

Trenčiansky samosprávny kraj vznikol z pôvodného Trenčianskeho kraja a to 1. januára 2002. Predsedu a poslancov, ako samosprávne orgány volia občania v priamych voľbách.

Nachádza sa na výrazne členitej prevažne hornatej severozápadnej časti Slovenskej republiky. Rozprestiera sa v údoliach dvoch riek a to stredného toku Váhu a horného toku Nitry. Je dôležitou priemyselnou oblasťou krajiny.

Susední na západe so Zlínskym krajom, so Žilinským na severovýchode a na východe s Banskobystrickým samosprávnym krajom, na juhu s Nitranským a Trnavským krajom. Trenčiansky samosprávny kraj má celkový počet miest 18 a obcí 276. Sídlo kraja je v meste Trenčín.

Trenčiansky samosprávny kraj má v Bruseli svoje zastúpenie od 2. decembra 2005. Toto otvorenie preukázalo snahu kraja o zapojenie regiónu do procesu tvorby európskych politík a popri tom využiť, čo najviac z programov Európskeho spoločenstva.

Cieľom regionálneho zastúpenia je pozorovať proces tvorby legislatívy a snažiť sa o jeho ovplyvnenie v harmónii s regionálnymi prioritami, keďže pri tvorbe európskej legislatívy je potrebné zohľadňovať záujmy miestnej a regionálnej úrovne. Veľmi efektívna práca zástupcu trenčianskeho samosprávneho kraja je za okolností, keď spolupracuje s ostatnými regiónmi pôsobiacimi v Bruseli. Plnenie piatich priorít je činnosť na ktorú sa sústreďuje Zastúpenie Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Tab. 6 Priority, ktorými sa zaoberá Zastúpenie TSK V Bruseli

Číslo priority	Názov priority	Cieľ
Priorita číslo 1	Lobbying za záujmy kraja	Ovplyvňovanie tvorby európskych politík so zohľadnením záujmov TSK
Priorita číslo 2	Rozvoj projektov v rámci komunitárnych projektov	Snaha o zapojenie kraja do európskych projektov nad rámec štrukturálnych fondov
Priorita číslo 3	Poskytovanie aktuálnych informácií z vybraných politík EÚ	Poukázať a informovať o fungovaní a aktuálnych informáciách politiky
Priorita číslo 4	Networking	Spolupráca a nadväzovanie kontaktov s európskymi partnermi
Priorita číslo 5	Prezentácia a propagácia kraja	Snaha o zviditeľnenie a poukázanie na ciele TSK

Zdroj: autor na základe spracovania informácií z www.tsk.sk

4.1.1 VÚC a kompetencie v oblasti zdravotníctva

Výkon miestnej štátnej správy v oblasti zdravotníctva v samosprávnom kraji ako prenesený výkon štátnej správy vykonáva samosprávny kraj:

- Zabezpečuje plnenia úloh, ktoré sú stanovené ministerstvom zdravotníctva a týkajú sa zdravotníctva,
- Vyšší územný celok vykonáva nad poskytnutím zdravotnej starostlivosti v rozsahu, ktorý je stanovený osobitným predpisom,
- Určuje rozsah zdravotného obvodu – vrátane zoznamov obcí, menný zoznam ulíc, poprípade popisných čísiel domov,
- Vykonáva kontrolu nad poskytnutím zdravotnej starostlivosti, ktorý je ustanovený osobitným predpisom,
- Vo veciach ustanovených osobitným predpisom vydáva povolenia a iné rozhodnutia
- V zdravotníckom zariadení ambulantnej starostlivosti schvaľuje biomedicínsky výskum
- Môže určiť lekára, zdravotnú sestru a tiež laboranta na vykonanie odvodu. Má kompetencie na určenie lekára, ktorý vykoná prieskum zdravotnej spôsobilosti, v prípade ak si to vyžiada príslušná územná vojenská správa zo zdravotníckeho zariadenia, ktoré je v pôsobnosti vyššieho územného celku a nie je určené ako subjekt hospodárskej mobilizácie podľa osobitného predpisu,
- má kompetencie zabezpečiť zastupovanie, za predpokladu že by bolo potrebné poskytovanie zdravotnej starostlivosti iným poskytovateľom a pri dočasnom pozastavení
- Môže zriaďovať etické komisie, ktoré posudzujú etickú prijateľnosť projektov biomedicínskeho výskumu a tiež etickým otázok, ktoré vznikajú pri poskytovaní ambulantnej starostlivosti

4.2 Súťažné podklady a ich časti

Zákazka na zrealizovanie výberového konania bola pridelená pracovníkovi príslušného úradu samosprávneho kraja, ten ako prvé vypracoval:

4.2.1 Pokyny na vypracovanie ponuky

Verejný obstarávateľ vypracoval dokument ku konkrétnej zákazke. Tento dokument bol formálne rozdelený do piatich častí. Prvá časť obsahovala základné informácie o verejnom obstarávateľovi, o predmete zákazky, taktiež rozsah a úplnosť dodávky, zdroj finančných prostriedkov, informácie o aký typ zmluvy sa jedná, miesto a konkrétny termín, kde sa bude služba poskytovať, informácie o oprávnených uchádzačoch, o predkladaní ponuky, aké sú variantné riešenia, platnosť ponuky, náklady ktoré súvisia s ponukou a tiež obsahuje podmienky zrušenia verejnej súťaže.

V našom konkrétnom prípade bol predmet zákazky prístroj spolu s príslušenstvom, vrátane všetkých komponentov ktoré mali tvoriť zostavu, ktorá bude ucelená a bude korešpondovať s technickou špecifikáciou, ktorá sa uviedla v druhej časti súťažných podkladov a to v „Opise predmetu zákazky“. Spolu s dodávkou prístroja boli vyžiadané práce a služby, ktoré predstavovali prepravu zariadenia až na miesto plnenie, tiež montáž tohto zariadenia, uskutočnenie potrebných skúšok, zaškolenie zamestnancov, ktorí budú tento prístroj obsluhovať, záručný servis a tiež kontrolné odborné prehliadky tohto prístroja. Na základe týchto skutočností sa určilo, že sa jedná o **dodanie tovaru, ako aj služby**.

Táto zákazka bola zaradená pod príslušným číslom CPV (Common procurement vocabulary), čo predstavuje spoločný slovník obstarávania, v ďalšom bode sa vyčíslil počet kusov, v našom prípade sa jednalo o 1 kus.

Predmet zákazky bol financovaný z kapitálových prostriedkov kraja, v našom prípade formou bezhotovostného platobného styku, ktorá neobsahovala zálohovú platbu. Na základe uzavretej kúpnej zmluvy, bola určená vlastná platba a jej realizácia po dodaní tovaru.

Zákazka bola uzavretá medzi verejným obstarávateľom, ktorý bol vyhlasovateľom podprahovej zákazky a predávajúcim. Za miesto plnenia sa chápe miesto, kde sa predmet zákazky dodá. V našom zrealizovanom prípade to bolo miesto sídla nemocnice A. Lehota na dodanie tovaru bola stanovená najneskôr do 4 týždňov. Táto doba začala plynúť až po podpise zmluvy a to oboma zmluvnými stranami.

V súťažných podkladoch a to konkrétne v pokynoch na vypracovanie ponuky boli určené oprávnené uchádzači. V konkrétne opisovanej zákazke sa určila skutočnosť, že

ponuku mohol predložiť len ten záujemca, ktorý obdržal od verejného obstarávateľa súťažné podklady. Uchádzač mohol podať žiadosť písomnou formou, v prípade, ak bola žiadosť o účasť podaná telefonicky, prípadne osobne tiež musela byť potvrdená písomnou formou a to do presne stanovenej lehoty. V našom prípade sa jedná do 12.10. (tento údaj sme použili na základe vyhodnotenia dĺžky trvania celého priebehu verejného obstarávania). Žiadatelia boli tiež poučení o možnosti, kedy ich ponuka mohla byť vylúčená a to v prípade: ak nedodrží konkrétne podmienky, ktoré mu boli stanovené, taktiež ak je žiadateľ právnická osoba, ktorej zakladateľ, člen alebo spoločník je politická strana, prípadne politického hnutie. Bolo možné predložiť len jednu ponuku od právnickej, či fyzickej osoby, alebo skupine týchto osôb.

Svoju ponuku mohol predložiť osobne, alebo poštovou zásielkou na adresu verejného obstarávateľa (v našom prípade na adresu samosprávneho kraja). V našom prípade nebolo možné predkladať variantné riešenia. Čo sa týka platnosti ponúk, v našom prípade boli stanovené do posledného dňa v mesiaci november. V situácií kedy by nastalo zavedenie revízných postupov verejný obstarávateľ by upovedomil uchádzačov o možnom predĺžení tejto lehoty.

Uchádzač bol v tomto dokumente tiež upovedomený o fakte, že všetky výdavky, ktoré sa týkali predkladania ponuky a záležitosti spojené s jej prípravou si hradí uchádzač sám, bez možnosti finančného nároku u verejného obstarávateľa.

Súčasťou opisovaného dokumentu boli tiež určené podmienky, kedy je možné podprahovú zákazku zrušiť. V našom konkrétnom zrealizovanom prípade, si verejný obstarávateľ (úrad samosprávneho kraja) určil právo zrušiť podprahovú zákazku, v prípade, žeby nastala zmena okolností, za ktorých bola vyhlásená, taktiež určil ďalšie podmienky za ktorých si vyhradzoval právo zrušiť podprahovú zákazku a to, ak by sa zmluvné podmienky vymykali obvyklým zmluvným podmienkam a tie by viedli k znevýhodneniu verejného obstarávateľa, prípadne ak by presahoval limit podprahovej zákazky.

Verejný obstarávateľ určil náš typ zákazky za podprahovú, keďže bola stanovená suma, za ktorú sa mal prístroj obstarat'.

Ak by nastala situácia, že sa podprahová zákazka zruší, musel by verejný obstarávateľ upovedomiť všetkých uchádzačov a upresniť za akých okolností bola táto zákazka zrušená.

V tomto dokumente sa tiež uviedla presná špecifikácia komunikácie, ktorá nastala a to medzi verejným obstarávateľom, uchádzačom prípadne záujemcom. Komunikácia sa vymedzila na taký typ, kde sa budú dať všetky informácie zachytiť v našom prípade poštovou zásielkou, faxom, elektronickou poštou prípadne osobným doručením.

Ak by niektorí zo záujemcov potreboval vysvetliť podmienky účasti, prípadne súťažné podklady môže si vyžiadať vysvetlenie. V tomto dokumente bola zahrnutá adresa samosprávneho kraja s odvolaním sa na zodpovednú osobu, ktorá tieto podmienky účasti, prípadne súťažné podklady vysvetlí. Avšak táto požiadavka uchádzača mohla byť doručená len v písomnej forme a to najneskôr do šiestich pracovných dní pred uplynutím stanovenej lehoty na predloženie ponúk.

V tretej časti tohto dokumentu verejný obstarávateľ uviedol v akom jazyku bude realizovaná ponuka. V našom prípade sa uviedlo, že dokumenty týkajúce sa zákazky a tiež ponuka museli byť vyhotovené len v slovenskom jazyku.

Stanovili sa podmienky, čo musia ponuky obsahovať a zároveň sa tieto podmienky predložili uchádzačom. Všetky doklady, ktoré boli od uchádzačov požadované museli byť originály, alebo kópie, ktoré boli overené a to s dátumom tohto overenia nie dlhším ako 3 mesiace k dňu, kedy majú byť ponuky predložené. Uchádzač bol v tomto dokumente tiež oboznámený o možnosti, kedy mi mohla nastať skutočnosť jeho vylúčenia z verejného obstarávania. Toto vylúčenie by nastalo v prípade, ak by nepredložil niektorý z potrebných dokladov, alebo informácií, ktorými preukazuje svoje finančné, ako aj ekonomické postavenie, v neposlednom rade svoju technickú spôsobilosť. Vylúčenie z verejného obstarávania by mohlo nastať aj v prípade, ak by uchádzač poskytol nepravdivé, alebo skreslené informácie.

Navrhovaná cena v našom prípade bola stanovená zákonom NR SR č. 18/1996 Z.z. o cenách. Navrhovaná zmluvná cena bola uchádzačom stanovená v slovenských korunách. Uchádzačovi, ktorý bol platcom dane z pridanej hodnoty (DPH) bol určený postup, ako uvedie cenu. V prvom prípade stanoví ako navrhovanú zmluvnú cenu bez dane, ďalej vyčíslí sadzbu DPH a výšku DPH a nakoniec vyčíslí zmluvnú cenu vrátane DPH.

V prípade, ak uchádzač nebol platcom DPH je povinný upozorniť na túto skutočnosť označením „Nie som platcom DPH“.

Uchádzačovi boli stanovené **podmienky na vyhotovenie ponuky**. Uchádzači boli oboznámení, že ponuka musela byť vyhotovená len v písomnej podobe a to v presne špecifikovaným spôsobom ako napríklad písacím strojom, tlačiarňou počítača, prípadne perom, ktorý však obsahuje nezmazateľný atrament. Všetky podklady a dokumenty týkajúce sa ponuky museli byť súčasťou jej obsahu a zároveň museli byť predložené ako originály, alebo fotokópie týchto dokladov, ktoré však museli byť úradne overené.

Originál ponuky musel byť pevne zviazaný do nerozoberateľného obalu a mal presne stanovené, čo musel obsahovať:

- Vymedzený návrh uchádzača na plnenie určených kritérií
- Uviesť ponukovú cenu, ktorá v prípade platiteľa DPH musela byť uvedená aj bez DPH, vyčíslená DPH a uvedená sadzba a neodmysliteľne celkovú sumu s DPH
- Taktiež uvedenie dokladovú časť, ktorá bola uvedená v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania
- Podrobný popis ponúkaného predmetu zákazky, aj s príslušnými prílohami, ktoré museli obsahovať prospekty v slovenskom jazyku, prípade fotografie
- Oprávnená osoba musela podpísať všetky strany ponuky, ktoré museli byť dôkladne očíslované

V situácií, ak by ktorýkoľvek z uchádzačov nesplnil vymenované požiadavky, verejný obstarávateľ by vylúčil takéhoto uchádzača zo súťaže.

Predloženie ponuky

Ponuka musela byť vložená uchádzačom do obálky a následne táto obálka musela byť riadne uzatvorená.

Obal tejto obálky musel obsahovať následné náležitosti:

- Adresu verejného obstarávateľa
- Adresu uchádzača
- Na vrchnom obale uvedené heslo zákazky, v našom prípade podprahovej zákazky

V ďalšom kroku bolo potrebné určiť lehotu predkladania ponúk, v prípade ak by ponuka bola predložená po uplynutí stanovenej lehoty, táto obálka sa vráti uchádzačovi neotvorená.

Uchádzač mohol do uplynutia lehoty svoju ponuku doplniť, pozmeniť, prípadne úplne odvolať. V prípade, že sa jedná o zmenu, alebo doplnenie pôvodnej ponuky, uchádzač by musel v písomnej podobe podať žiadosť, ktorú by doručil osobne, prípadne prostredníctvom poštovej zásielky, alebo splnomocnenou osobou uchádzača a táto žiadosť musí byť adresovaná verejnému obstarávateľovi na jeho určenú adresu.

V ďalšej časti rozoberaného dokumentu bol popísaný priebeh otvárania obálok s ponukami. Iba oprávnení uchádzači sa mohli zúčastniť pri otváraní obálok s ponukami uchádzačov. V určitom prípade mohli byť uchádzači zastúpený štatutárnym orgánom, členom štatutárneho orgánu, alebo osoba, ktorá by bola písomne splnomocnená uchádzačom na jeho zastupovanie.

V čase otvorenia obálok:

- sa uchádzač (FO), štatutárny orgán, alebo člen štatutárneho orgánu uchádzača (PO), sa musel preukázať preukazom totožnosti a kópiou o oprávnení podnikat'
- za prítomnosti uchádzačov sa všetkým zúčastnením zverejnilo obchodné meno a sídlo uchádzača a jeho námety ako bude plniť kritéria, ktoré určil verejný obstarávateľ. Ostatné údaje, ktoré boli uvedené v ponuke neboli zverejnené.

Päť dní po otvorení obálok s ponukami zaslal verejný obstarávateľ zápisnicu z otvárania ponúk uchádzačom. Táto zápisnica obsahovala zoznam uchádzačov spolu s ich návrhmi na plnenie kritérií, ktoré boli určené verejným obstarávateľom.

Veľký dôraz sa kladie na dodržanie dôveryhodnosti procesu verejného obstarávania. Všetky informácie, ktoré súvisia s prijatím ponuky ako sú informácie týkajúce sa preskúmania, vysvetlenia, vyhodnotenia, vzájomnej komparácie ponúk sú dôverné. Osoby zodpovedné za verejné obstarávanie a členovia komisie nesmú zverejniť informácie ako uchádzačom, tak ani iným osobám.

Pred vyhodnotením ponúk komisia najskôr skontrolovala, či všetky ponuky od uchádzačov obsahujú stanovené náležitosti a spĺňajú tak podmienky, ktoré stanovil verejný obstarávateľ.

Komisia nesmie vyzvať uchádzača na zmenu, ktorou by mohla byť ponuka zvýhodnená. Môže však požiadať uchádzača o písomné vysvetlenie jeho ponuky.

V prípade, ak by sa komisii zdala cena príliš nízka, mohla by uchádzača požiadať o písomné odôvodnenie návrhu ceny.

Vylúčiť ponuku z procesu vyhodnocovania má komisia právo urobiť, ak:

- vysvetlenie, ktoré poskytol uchádzač nie je v súlade s požiadavkami verejného obstarávateľa
- v lehote, ktorá je určená komisiou nepredloží svoje vysvetlenie

V našom realizovanom prípade boli ceny v ponukách vyhodnocované v slovenských korunách.

Komisia vyhodnocovala len tie ponuky, ktoré neboli verejným obstarávateľom z verejnej súťaže vylúčené.

4.2.2 Opis predmetu zákazky

Ako druhý dokument potrebný pre uchádzačov verejný obstarávateľ (samosprávny kraj) vypracoval „Opis predmetu zákazky“.

V tomto dokumente sa v našom prípade nachádzal presne pomenovaný prístroj s konkrétnym popisom jeho náležitostí a prvkov, ktoré boli potrebné aby obsahoval. Keďže sa jedná o prístroj, ktorý si vyžiadala nemocnica A v tomto dokumente bol tiež kladený dôraz na skutočnosť, že zariadenie, ktoré sa obstarávalo muselo tiež vyhovovať požiadavkám hygienických a technických noriem platných v Slovenskej republike, taktiež zariadenie muselo spĺňať požiadavky zákonných predpisov Slovenskej republiky na bezpečnú prevádzku a ochranu zdravia ľudí. Spomínané zariadenie muselo prejsť schválením na užívanie v Slovenskej republike, čo každý uchádzač musel preukázať vyhlásením o zhode, certifikátom.

Verejný obstarávateľ v tomto dokumente určil minimálnu záručnú dobu prístroja, ktorú požadoval od uchádzačov. A tiež manuál k tomuto prístroju v slovenskom, prípadne v českom jazyku.

Dokument obsahoval:

- podrobný popis prístroja, resp. požiadavky, ktoré má tento prístroj obsahovať

- presne vymedzené požiadavky na dokumentáciu
- konkrétne charakterizované parametre jednotlivých častí prístroja
- vytýčenie prác a služieb spojené so zariadením, ako napríklad doprava zariadenia na miesto určenia, montáž obstarávaného zariadenia, vykonanie potrebných skúšok atď.
- miesto plnenia, čo znamená konkrétne údaje nemocnice A
- lehota na dodanie tovaru

4.2.3 Obchodné podmienky, spôsob určenia ceny, dodanie tovaru

V ďalšom neposlednom dokumente, ktorý zhotovil verejný obstarávateľ (samosprávny kraj) bolo stanovená podmienka, že cena za požadovaný tovar musela byť stanovená v zmysle zákona NR SR č.18/1996 Z.z. o cenách, vyhlášky MF SR č.87/1996 Z.z., ktorou sa vykonával zákon NR SR č.18/1996 Z.z. o cenách v znení vyhlášky MF SR č.375/1999 Z.z.

Keďže nami opisovaná zákazka bola v období, kedy Slovenská republika ešte nemala zavedené euro, cena sa stanovila dohodou vo výberovom konaní v slovenských korunách.

Cena mala obsahovať hodnotu prístroja a všetkých systémov, zariadení, výbavy a príslušenstva, ktoré boli podrobne vymenované v už opísanom dokumente opis predmetu zákazky. Táto cena mala tiež obsahovať hodnotu služieb, ktorá súvisela s prístrojom.

V prípade, ak je uchádzač platiteľom DPH musí uviesť cenu bez DPH, sadzbu dane a jej vyjadrenie a celkovú cenu vrátane DPH.

Spôsob a určenie výpočtu ceny prístroja musel byť určený zrozumiteľne a jasne.

2.2.4 Podmienky účasti uchádzačov

V tomto dokumente presne stanovil podmienky, ktoré museli uchádzači splňať, aby sa mohli zúčastniť verejného obstarávania:

- Uchádzač musel splniť podmienky, ktoré sú vymedzené v zákone o verejnom obstarávaní

- Preukázať sa potvrdením úradu v krajine jeho sídla, že nie je v konkurze, v likvidácii, ani že sa proti nemu nevedlo konkurzné konanie, prípadne že nebol proti nemu zamietnutý návrh na vyhlásenie konkurzu z dôvodu nedostatku majetku
- Od sociálnej a zdravotnej poisťovne sa museli preukázať dokladom, príslušného úradu. Tento doklad však nesmel byť starší ako tri mesiace k dňu, kedy sa predkladali ponuky. Potvrdenie poukazovalo na to, že uchádzač v krajine svojho sídla nemá žiadne nedoplatky poistného, ako aj zdravotného poistenia, nemocenského poistenia a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie.
- Uchádzač sa tiež musel preukázať dokladom, že voči daňovému úradu nemá daňové nedoplatky. Potvrdenie nesmeli byť staršie ako tri mesiace ku dňu kedy boli predkladané ponuky
- Doklad, ktorý preukazuje oprávnenie uchádzača podnikat', ktorého súčasťou musel byť predmet podnikania. Doklad zároveň oprávňoval uchádzača dodať tovar a poskytovať služby.

Ak by uchádzač mal sídlo mimo Slovenskej republiky musel by spomínané doklady predložiť v originály, prípadne v ich overených kópiách v pôvodnom jazyku. Avšak úradu by musel predložiť tiež preklad týchto dokladov v slovenskom jazyku.

V prípade, že by nastali odlišnosti v originálnych a prekladaných dokumentoch je rozhodujúci dokument s prekladom do slovenského jazyka. Za okolností, že sa v krajine sídla uchádzača niektorý z požadovaných dokumentov nevydáva, musel by nahradiť tieto dokumenty čestným vyhlásením.

Za okolností, že by uchádzač nepredložil jeden z týchto potrebných dokumentov bol by z verejného obstarávania vylúčený.

Ponuka uchádzača musela taktiež obsahovať dokumenty a informácie, ktoré preukazujú:

- Finančné ako aj ekonomické postavenie uchádzača a spolu s nimi musí predložiť originály týchto dokumentov, alebo ich overené kópie.

Ak by z objektívnych dôvodov nebol uchádzač schopný preukázať svoje ekonomické a finančné postavenie, mohol by ho preukázať iným dokladom, avšak ten by musel verejný obstarávateľ vyhlásiť za korektný.

- Doklad o pozitívnom vyjadrení banky, prípadne zahraničnej pobočky banky, ktorý predstavuje prísľub banky o poskytnutí úveru, prípadne schopnosť finančné záväzky

Ďalšie dokumenty a informácie, ktoré musel uchádzač preukázať sa týkali jeho technickej spôsobilosti na dodanie tovaru a s nimi súvisiace služby. Ako v predchádzajúcich, tak aj v týchto dokumentoch platí, že dokumenty museli byť buď originály, alebo príslušným úradom overené kópie, ktoré museli byť aktuálne.

- zoznam zmlúv, ktoré boli uchádzačom úspešne splnené a tieto zmluvy museli mať podobný charakter a zložitosť ako bol predmet našej zákazky. V tomto zozname nesmeli chýbať údaje ako: obchodné meno odberateľa, adresa sídla odberateľa a miesto plnenia, taktiež názov tovaru, ktorý uchádzač dodávateľovi dodal, jeho presné označenie a popis. Zmluvná cena a lehotu v ktorej dodal tovar, tiež nesmel chýbať údaj o kontakte na odberateľa, ktorý bol potrebný ak by prišlo k overeniu pravdivosti údajov.

V našom konkrétne opisovanom prípade musel uchádzač uviesť dva podobné prístroje, ktoré úspešne nainštaloval v predchádzajúcom období.

- Uchádzači poskytli prospektovú dokumentáciu spolu s detailným opisom návrhu ponúkaného riešenia
- Certifikát, ktorý oprávňuje vykonávať inštaláciu, záručný servis a tiež pozáručný servis vyškoleného technika, ktorý tento certifikát vydal výrobca ponúkaného prístroja. Opäť sa vyžaduje originál tohto dokumentu, alebo jeho úradne overená kópia

4.2.5 Spôsob uplatnenia kritérií pri hodnotení ponuky

Komisia, ktorú stanovil verejný obstarávateľ hodnotila len tie ponuky, ktoré spĺňali požiadavky. Tieto požiadavky boli uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania a tiež v súťažných podkladoch.

V našom prípade boli ponuky posudzované na základe dvoch kritérií a to:

1. Cena
2. Technické parametre

Za cenu, aj technické parametre boli stanovené body. V našom prípade bolo možné za cenu získať maximálne 50 bodov a za technické parametre tiež 50 bodov.

V našom prípade boli technické parametre rozdelené do konkretizovaných piatich podskupín s presne vymedzenými parametrami jednotlivých častí prístroja a každá táto podskupina mala hodnotu 10bodov, čo znamená, že ak by ponuka prístroja maximálne zodpovedala požiadavkám vo všetkých piatich podskupinách, mohol by uchádzač získať maximálny počet bodov za technické parametre, čo predstavuje 50 bodov.

Za najnižšiu cenu predmetu zákazky mohol uchádzač získať už spomínaných 50 bodov.

Uchádzačovi bolo v tomto dokumente oznámené, že víťaz podprahovej zákazky sa stane uchádzač, ktorý získa najväčší počet bodov .

My sme skúmali konkrétne ponuky piatich uchádzačov, ktorých sme pre zachovanie diskretnosti údajov označili ako uchádzač 1, uchádzač 2, uchádzač 3, uchádzač, uchádzač 5.

Otváranie obálok nášho opisovaného verejnú obstarávanie prebehlo na pôde samosprávneho kraja za účasti dvoch zástupcov uchádzačov v stanovenú hodinu. Komisia vyhodnotila tieto ponuky následne po otvorení obálok.

Komisia pozostávala zo štyroch členov, pričom jeden z nich bol predsedom tejto komisie.

Po dôkladnom preskúmaní ponúk komisia na ich základe vylúčila uchádzača 3, keďže jeho ponúknutá suma prekročila finančný limit podprahovej zákazky.

Dvaja uchádzači splnili podmienky účasti vo verejnom obstarávaní.

Tab. 7 Stanovenie počtu bodov uchádzačovi 1

	Maximálny možný počet bodov	získaný
Ponúknutá cena	50	40,35
Špecifikované technické parametre 1	10	8
Špecifikované technické parametre 2	10	10
Špecifikované technické parametre 3	10	10
Špecifikované parametre 4	10	10
Špecifikované parametre 5	10	10

Zdroj: autor na základe spracovania materiálov získaných z konkrétne realizovaného prípadu v činnosti vyššieho územného celku.

Pridelený počet bodov bol na základe vzorca, ktorý pozostával z podielu ponúkanej ceny uchádzača 2 (ponúkaná cena uchádzača 2 bola nižšia, ako uchádzača 1) a ponúkanej ceny uchádzača 1. Na základe súčinu tohto výsledku a maximálneho počtu bodov, t.j. 50 dostaneme presné bodové ohodnotenie uchádzača.

Ponúkaná cena uchádzača 2 (keďže bola nižšia)/ponúkaná cena uchádzača 1 (keďže bola vyššia) = výsledok podielu cien

Výsledok podielu cien x 50 = počet bodov uchádzača

Body jednotlivých technických parametrov sa vypočítali podielom návrhu na technický parameter s ponúkaným parametrom od uchádzača, na základe súčinu výslednej sumy s maximálnym počtom bodov (ktorý bolo možné získať za jednotlivé technické parametre) sme získali počet bodov.

Po sčítaní všetkých získaných bodov, uchádzač 1 dosiahol 88,35 bodov.

Tab. 8 Stanovenie počtu bodov uchádzačovi 2

	Maximálny možný počet bodov	získaný
Ponúknutá cena	50	50
Špecifikované technické parametre 1	10	10
Špecifikované technické parametre 2	10	6,5
Špecifikované technické parametre 3	10	8
Špecifikované parametre 4	10	7,32
Špecifikované parametre 5	10	8,85

Zdroj: autor na základe spracovania materiálov získaných z konkrétne realizovaného prípadu v činnosti vyššieho územného celku.

Výpočet bodov jednotlivých technických parametrov prebiehal rovnako ako u uchádzača 1, jediná odlišnosť bola vo výpočte ceny, keďže uchádzač 2 mal nižšiu ponúkanú cenu ako uchádzač 1 bol mu automaticky pridelený plný počet bodov za cenu a to 50 bodov.

Účastník 2 po sčítaní všetkých bodov získal 90,67 bodov.

Za zaujímavé považujeme skutočnosť, ktorá sa preukázala na zrealizovanom prípade, aj napriek dodržaniu ceny a neprekročeniu stanovenej sumy podprahovej zákazky vyhrala ponuka uchádzača 1, kde neboli všetky špecifikované technické parametre hodnotené najvyššími bodovým ohodnotením ako to bolo u uchádzača 1 a napriek nižšej cene uchádzač 1 vyhral toto verejné obstarávanie. U uchádzača 1 boli štyri technické parametre z piatich hodnotené maximálnym počtom bodov, ale cena bola o niečo vyššia ako u uchádzača 2.

4.3 Objektívne hodnotenie realizovanej zákazky

Pri detailnom rozoberaní konkrétneho realizovaného projektu sme sa rozhodli, že zákazku zhodnotíme z dvoch pohľadov:

1. z pohľadu časového pri ktorom použijeme Ganttov diagram, na ktorom veľmi prehľadne uvidíme časovú následnosť jednotlivých krokov, ktoré zo strany vyššieho územného celku prebehli. Časové údaje sme získali zo zápisnice, ktorá bola súčasťou zákazky.

2. z pohľadu finančného zaťaženia uchádzačov, ktoré im vyplývajú z podmienok uvedených vo verejnom obstarávaní.

4.3.1 Časový priebeh verejného obstarávania zo strany VÚC

Na to, aby sme mohli vytvoriť Ganttov diagram zostavili sme si zo získanej zápisnice (od kompetentných zamestnancov Trenčianskeho samosprávneho kraja) prehľadnú tabuľku príloha1 na základe ktorej sme vypracovali Ganttov diagram.

Tab. 9 Ganttov diagram – 1.časť

Aktivity zo strany VÚC	september							október						
	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7
Aktivita 1.														
Aktivita 2.														
Aktivita 3.														

Zdroj: autor

Aktivita 1: zdôvodnenie VÚC o použití vybraného postupu

Aktivita 2: Rozhodnutie o zriadení komisie na prípravu súťažných podkladov

Aktivita 3: Práca na súťažných podkladoch

Ako si môžeme všimnúť v mesiacoch september / október boli realizované aktivity pre kompetentných zamestnancov naozaj časovo náročné, keďže bolo potrebné vypracovať súťažné podklady a s tým spojené zdôvodnenie použitého postupu verejného obstarávania, tak aj rozhodnutie o zriadení komisie, ktorá sa na týchto súťažných podkladoch podieľala.

Na našom opisovanom prípade si môžeme všimnúť, že vytvorenie podkladov pre podprahovú zákazku trvalo 14 dní.

Tab. 10 Ganttov diagram – 2.časť

Aktivity zo strany VÚC	október												
	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Aktivita 3.													
Aktivita 4.													
Aktivita 5.													
Aktivita 6													

Zdroj: autor

Aktivita 3: Práca na súťažných podkladoch – pokračovanie z 1. časti tabuľky Ganttovho diagramu

Aktivita 4: Vyvesenie zákazky na nástenku

Aktivita 5: Zaslanie výzvy uchádzačom na predloženie ponuky

Aktivita 6: VÚC prijala od uchádzača žiadosť o nápravu

V druhej časti Ganttovho diagramu môžeme vidieť pokračovanie práce na súťažných podkladoch. Veľmi dôležitou súčasťou, ktorú musí verejný obstarávateľ (v našom prípade vyšší územný celok) urobiť, je vyvesenie zákazky na nástenku, ktorá bola po dobu 9 dní. Súčasne v tomto období poslali výzvy uchádzačom o predloženie ich ponuky.

V čase, kedy uchádzači prijali výzvu o predložení ponuky zaslal jeden z uchádzačov žiadosť o nápravu, ktorú vyšší územný celok prijal a zaznamenal.

Tab. 11 Ganttov diagram – 3. časť

Aktivity zo strany VÚC	október										
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
Aktivita 7.											
Aktivita 8.											
Aktivita 9.											
Aktivita 10.											
Aktivita 11.											
Aktivita 12.											

Zdroj: autor

Aktivita 7: Spracovanie žiadosti o nápravu

Aktivita 8: Vymenovanie komisie

Aktivita 9: Zaslanie uchádzačom žiadosti o nápravu

Aktivita 10: Evidovanie ponúk od uchádzačov

Aktivita 11: Spracovanie uceleného zoznamu uchádzačov

Aktivita 12: Zaslanie zápisnice z otvárania obálok, vylúčenie ponuky a oznámenie o umiestnení

V tretej časti Ganttovho diagramu môžeme vidieť viacero potrebných úkonov, ktoré vyšší územný celok vykonal. Po prijatí žiadosti o nápravu od uchádzača, zamestnanci túto žiadosť museli spracovať. Ako môžeme vidieť spracovaniu žiadosti sa venovali po dobu piatich dní. V našom prípade zamestnanci rozhodli o prijatí nápravy a následne

rozposlali všetkým ostatným uchádzačom informácie o obdržaní žiadosti o nápravu. Ďalšie dni prijali ponuky od uchádzačov a na ich základe vypracovali ucelený zoznam uchádzačov, kde vyhodnotili ponuky a určili víťaznú ponuku.

Po tomto vyhodnotení sa všetkým uchádzačom zaslala zápisnica z otvárania, ktorá obsahovala oznámenie o umiestnení, ako aj vylúčenie ponuky, ktorá bola na základne nesplnenia podmienok podprahovej zákazky vylúčená – došlo k prekročeniu stanovenej sumy podprahovej zákazky.

Ak hodnotíme časový priebeh verejného obstarávania našej popisovanej podprahovej zákazky od zdôvodnenia použitého postupu vyšším územným celkom až po zaslanie zápisnice z otvárania obálok dĺžka verejného obstarávania bola po dobu 32dní. Ak by sme brali do úvahy, že po všetkých týchto aktivitách vyšší územný celok sa zaoberal aj kúpnu zmluvou a informáciami o uzavretí zmluvy celková doba skončenia tejto zákazky bola 14.11., čo predstavuje 41 dní.

4.4 Finančná náročnosť pre uchádzačov

V druhej časti poukážeme na náročnosť predkladania potrebných dokumentov uchádzačov a na základe prieskumu zhodnotíme, koľko uchádzač priemerne musí investovať do kópií jednotlivých dokumentov, ktoré ako sme spomínali sú neodmysliteľnou súčasťou ich ponuky.

Formou prieskumu sme získali od zamestnancov bánk a inštitúcií informácie o výške poplatkoch potrebných dokumentov, na základe ktorých sme spracovali prehľadnú tabuľku, v ktorej si môžeme všimnúť finančnú náročnosť uchádzačov. Dokumenty nesmú byť väčšinou staršie ako 3 mesiace.

Tab. 12 Poplatky za potrebné dokumenty k predloženiu ponuky uchádzača

Potrebný dokument		Finančné zaťaženie v €
Daňový úrad		4,5
Výpis zo sociálnej poisťovne		Bez poplatku
Výpis zo zdravotnej poisťovne		Bez poplatku
Doklad, ktorý preukazuje uchádzača podnikat'	v listinnej podobe	6,50
	v elektronickej podobe	0,33
Doklad o preukázaní finančného a ekonomického postavenia uchádzača od banky	ČSOB	min. 7 € + DPH max. 66,50 € + DPH
	VÚB	16,60 € + DPH
	DEXIA	min. 16,60 € + DPH max. 66,39 € + DPH
Prísľub banky o poskytnutí úveru	ČSOB	max. 35 €
	VÚB	záväzný úverový príslub – 0,5% z poskytnutej sumy – min. 165 €
	DEXIA	nezáväzný úverový príslub – 0,2% z poskytnutej sumy – min. 25 € záväzný úverový príslub – 0,7% - 1,7% z poskytnutej sumy

Zdroj: autor

Ako si môžeme všimnúť poplatky za potrebné dokumenty, ktoré uchádzači potrebujú k predloženiu svojej ponuky sú dosť vysoké najmä od bánk.

Uchádzači potrebujú k svojej ponuke predložiť doklad o preukázaní svojho finančného a ekonomického postavenia, ktoré sa pohybuje v rozpätí od minimálneho poplatku 7 € + DPH až po maximálny poplatok 66,50 € + DPH.

Taktiež v našom prípade potrebovali uchádzači predložiť k ponuke doklad od banky, ktorý je príslubom o poskytnutí úveru, ktorý sa pohyboval od 0,2% po 1,7% z poskytnutej sumy.

Neodmysliteľnou súčasťou potrebných dokumentov sú potvrdenia od sociálne poisťovne, s cieľom preukázať, že uchádzač nemá voči poisťovni nedoplatky a tiež s rovnakým zámerom potrebuje potvrdenie od zdravotnej poisťovne. Tieto výpisy sú bez poplatku.

Poplatok za doklad, že nemá uchádzač žiadne nedoplatky na daniach voči daňovému úradu spolu s potvrdením o výške obchodného imania za rok predstavuje 4,5 €.

Vzor žiadosti o vydanie potvrdenia od daňového úradu príloha 2.

Ak by sme predpokladali, že sme uchádzačom podprahovej zákazky a bankové služby nám poskytuje DEXIA banka a náš predpokladaný úver by bol vo výške 43 152 €, tak naše výdavky na potrebné doklady by boli vo výške:

Výška poplatkov = 4,5 € (daňový úrad) + doklad v elektronickej podobe z OR 0,33 € + priemerná hodnota minimálneho a maximálneho poplatku od Dexia banky za poskytnutie dokladu o preukázaní finančného a ekonomického postavenia 41,50 € + 20% sadzba DPH 8,3 € + záväzný úverový príslub v priemere 1,2% z poskytnutej sumy predstavuje 517,82 €.

Výška celkového poplatku sa za nami stanovených podmienok vyčíslila na 572,44 €.

Ak zoberieme do úvahy predpoklad, že uchádzač nemusí byť vo verejnom obstarávaní úspešný je tento poplatok naozaj vysoký.

Výhodu však majú uchádzači, ktorí disponujú dostatočným množstvom finančných prostriedkov. V tom prípade by náklady na poplatky potrebných dokumentov, ktoré musia byť súčasťou ich ponuky veľmi výrazne klesli na hodnotu 4,83 €.

Tento celý proces nie je len finančne náročný, ale tiež časovo.

Veľkým prínosom by bolo, ak by uchádzači mohli komunikovať s bankami elektronickou formou, kde by nemuseli banky navštevovať osobne. Ušetril by sa tým uchádzačom čas, ktorý musia vynakladať na získanie všetkých dokladov od bánk osobne.

Taktiež by sme navrhovali spoluprácu v elektronickej podobe medzi obstarávateľom a úradmi. Na jednej strane by to uľahčilo administratívne zaťaženie uchádzačov a toto by ich odbremenilo od niektorých správnych poplatkov. Za týchto okolností by sa mohli venovať viac obsahu predkladanej ponuky, ako návštev úradov pri získavaní potrebných kópií dokladov, ktoré sú neodmysliteľnou súčasťou ponuky. V prípade, ak by uchádzač nedisponoval so všetkými potrebnými, overenými dokladmi bol by z procesu verejného obstarávania vylúčený.

4.5 Subjektívne hodnotenie nedostatkov vo verejnom obstarávaní

Pri celkovom zhodnotení a dlhodobom zaoberaní sa problematikou vo verejnom obstarávaní v Slovenskej republike sme dospeli k názoru, že k jej hlavným princípom patrí transparentnosť, efektívnosť, zodpovednosť, nediskriminovanosť.

Avšak vo veľa prípadoch verejného obstarávania, ktoré bolo v Slovenskej republike zrealizované sa často spája s netransparentnosťou. Spomínaná netransparentnosť súvisí s nedostatočným zabezpečením hospodárnosti s verejnými prostriedkami. Podstatnou mierou sa následky netransparentnosti odzrkadľujú vo verejnom živote a to najmä v oblasti etiky a morálky.

Za hlavné príčiny jej vzniku môžeme považovať: nedostatočné presadzovanie názorov politických strán o dodržiavaní predpisov, nedostatočné vyhlasovanie verejných obstarávaní, v procese obstarávania prevláda už nami spomínaná byrokracia, nedostatočná kontrola, stretávame sa s nedodržiavaním predpisov o verejnom obstarávaní.

Ak hovoríme o nedostatočnom vyhlásení obstarávania máme tým na mysli nedostatočné poskytovanie informácií o vyhlásení súťaže a s ňou spojených podmienok, taktiež nedostatočné poskytovanie informácií o výsledkoch zrealizovaného obstarávania. Zákon o verejnom obstarávaní určuje povinnosť uverejniť oznámenie v Obchodnom vestníku.

Nedostatočná kontrola sa prejavuje najmä podvodmi, úplatkami, korupciou. Avšak podľa nášho názoru aj prehnaná kontrola nie je práve vhodná pretože vedie k demotivácií a stagnácií procesu vo verejnom obstarávaní. U kompetentných to môže vyvolávať pocit neodôvodneného podozrievania z nečistých praktík.

Ako sme sa mohli dozvedieť z naštudovaného a od kompetentných osôb zaoberajúcich sa verejným obstarávaním, kontrolné orgány upriamujú svoju pozornosť na malé problémy, ktoré vznikajú v priebehu verejného obstarávania, veľakrát ich protokoly sú neúplné, často chýbajú údaje o zodpovedných osobách a za týchto okolností prokuratúra ako aj orgány polície vracajú tieto dokumenty späť na ich opätovné doplnenie.

Nedodržanie predpisov o verejnom obstarávaní je jeden z najvýznamnejších zdrojov netransparentnosti. Veľakrát sa stáva, že účastníci nemajú dostatok podkladov, ktorých použitím by sa mohlo odstrániť neúmyselné nedodržanie predpisov. Vo vyspelých krajinách sú poskytnuté uchádzačom všeobecne uznávané štandardy verejného obstarávania, kde patria rôzne užívateľské príručky a návody, taktiež vzory dokumentov to však v Slovenskej republike ešte chýba. V niektorých krajinách sú tiež privátne, ale aj verejné agentúry, ktoré sa zaoberajú poradenstvom v oblasti verejného obstarávania.

Záver

Po dlhodobom venovaní sa a preštudovaní si problematiky týkajúcej sa verejného obstarávania sme dospeli k názoru, že netransparentnosť vo verejnom obstarávaní spôsobuje opakujúci sa rad problémov, kedy kontrola vytyka obstarávateľom, že zanedbáva formálnu úplnosť takmer všetkých hodnotených súťažných návrhov. Hlavnou príčinou je, že obstarávatelia sa venujú najmä formálnej časti súťažných podkladov ako obsahovej stránke.

Proces verejného obstarávania je veľmi komplikovaný a príliš administratívne zložitý, čo sme dokázali aj na konkrétnom realizovanom prípade. Poukázali sme tiež na časovú náročnosť zo strany vyššieho územného celku a celý proces jednotlivých aktivít, ktoré vykonal, sme znázornili na Ganttovom diagrame. Ukázali sme, ako hodnotí vyšší územný celok víťaznú ponuku. Aké atribúty musí uchádzač spĺňať a ako vyšší územný celok dospeje k víťaznej ponuke. Naším cieľom bolo ukázať postup tohto vyhodnotenia v našom prípade bodovou metódou. Tento postup sme znázornili v prehľadnej tabuľke a k nej sme opísali jasný a zrozumiteľný popis výpočtu.

Poukázali sme tiež na administratívnu náročnosť, ktorá sa vyskytuje nie len na strane obstarávateľa, ale tiež na strane uchádzača a s ňou spojená finančné výdavky, ktoré musia uchádzači znášať za kópie jednotlivých potrebných dokumentov, ktoré musia predložiť spolu so svojou ponukou verejnému obstarávateľovi v našom prípade vyššiemu územnému celku.

Sme presvedčení, že elektronická komunikácia medzi obstarávateľom a úradmi a tiež medzi uchádzačmi a úradmi, inštitúciami, či bankami by viedla k ušetreniu nie len finančných prostriedkov, ale tento krok by viedol aj k zrýchleniu celého procesu a tým spojená úsporu času.

Z dlhodobého sledovania a pozorovania verejného obstarávania v rámci Slovenskej republiky sme dospeli k názoru, že verejné obstarávanie by malo obsahovať všetky neodmysliteľné princípy ako je transparentnosť, nediskriminácia, efektívnosť a v neposlednom rade zodpovednosť.

Veľký dôraz sa kladie na nediskrimináciu v oblasti verejného obstarávania, to znamená že nie je možné, aby sa s cudzincami pochádzajúcich z členských štátov EÚ zaobchádzalo horšie, ako s občanmi príslušného členského štátu. V prípade, ak by

zahraničný záujemca musel zložiť vyššiu kauciu, ako domáci uchádzač už za týchto okolností môžeme hovoriť o diskriminácii.

Podľa nášho názoru najväčšie nedostatky vznikajú najmä v netransparentnosti a nedostatočnej kontrole vo verejnom obstarávaní. Kontrola tak upriamuje pozornosť na malé chyby a nevenuje dostatočnú kontrolu nad vyplnením všetkých potrebných dokumentov.

Dôsledky netransparentnosti vedú k spôsobeniu rozsiahlych hospodárskych, ale taktiež morálnych škôd.

Práve transparentnosť a informácie s ňou súvisiace sú najúčinnším prostriedkom v boji proti korupcii a tiež úplatkom. Nemôžeme očakávať, že zvýšenie byrokratickej kontroly dokáže zvýšiť efektívnosť procesu verejného obstarávania. Za poskytovanie výhod obstarávateľom by malo spoločenské vedomie vychádzať z faktu, že je to nemorálne, ale tiež aj trestné.

Novela zákona o verejnom obstarávaní prináša aj riešenia, ako sa zbaviť korupcie a to pravidlami. Tieto pravidlá by mali zamedziť previazanosť medzi zamestnancami obstarávateľa so záujemcami, alebo uchádzačmi, ktorí sú súčasťou procesu verejného obstarávania. Takýmto pravidlom je napríklad neposkytovanie informácií o obsahu súťažných podkladov pred ich zverejnením. Novelou sa tiež očakáva, že bude vyššia transparentnosť a tiež vo zvýšenej kontrole, či už zo strany účastníkov, ale aj samotnej verejnosti.

Zoznam použitej literatúry

Staroňová K., Sičáková E. *Verejná politika a miestna samospráva*; 1. Vyd., Bratislava: ADIN 2006. ISBN 8089244130

Beblavý, M. *Bezprávný štát a verejná politika*. Prešov – ADIN 2009. ISBN 9788089244485 (str.86,93)

Nemec, J., Valach, J. *Etický kódex a pakt integrity vo verejnom obstarávaní*. Bratislava Transparency International Slovensko 2003. ISBN 80 89041655 (str.43)

Benčo Jozef, *Ekonomika a manažment verejnej správy*. Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne 2006. ISBN 8080751196 (str.220)

Bakalay, M. *Školiaca metodológia: pre žiadateľov o získanie odbornej spôsobilosti na verejné obstarávanie* (obsahuje úplné znenie zákona o verejnom obstarávaní + komentár); Úrad pre verejné obstarávanie Bratislava 2001. ISBN 8096843591 (str.20,21)

Verejné a koncesné obstarávanie – zákony s dôvodovými správami; Nakladateľstvo EPOS – 1996. ISBN 808881040X

Bednáriková, Z. *Verejné obstarávanie a obec*. Košice, Calypso 2001. ISBN 808572328

Kičin, P. *Verejné obstarávanie tovarov, služieb a verejných prác: Metodická pomôcka*. Bratislava JT 2003. ISBN 8096740415

Ochrana, F. *Verejné zákazky*, Praha Ekopress 2004. ISBN 8086119793

Nové povinnosti pre obstarávateľov; Trenčianske noviny – 23.1.2001, Roč.42, č.4

Janku, M. *Základy práva pro posluchače neprávnych fakult*, Beckovy medzioborové učebnice 2006. ISBN 9788071794998 (str.5)

Kráľ, M. *Trenčiansku župu čaká ďalšia pokuta*; Pravda – 28.6.2007 ISSN 13354051

www.uvo.gov.sk/aktuality/clan.htm 15.2. 2011

backup.transparency.sk/studie/verejne_obstaravanie/studia_verejne_obstaravanie_kap_II.htm 14.3.2011

http://backup.transparency.sk/studie/pkns/studia_pkns_2-8.htm 3.2.2011

backup.transparency.sk/studie/verejne_obstaravanie/studia_verejne_obstaravanie_kap_V.htm 7.3.2011

www.minv.sk/?tlacove-spravy-8&sprava=ministerstvo-vnutra-znizi-byrokraciu-a-usetri-cas-obcanov 3.3.2011

www.mosr.sk/16462/verejne-obstaravanie-v-roku-2010.php?mnu=13 7.3.2011

www.mosr.sk/16462/verejne-obstaravanie-v-roku-2010.php?mnu=13 8.4.2011

<http://web.sopk.sk/view.php?cislocianku=2009032403> 11.2.2011

www.mofo.com/docs/pdf/UKPublicProcurement0109.pdf 2.1.2011

www.uvo.gov.sk/legislativa/platna/zakon523_03/castI.html 14.1.2011

www.eeagrants.sk/1998/historia-verejneho-obstaravania.php 18.1.2011

www.uvo.gov.sk/zahranicie/linky.html 13.1.2011

<http://portal.gov.sk/Portal/sk/Default.aspx?CatID=41&etype=2&aid=450> 7.3.2011

www.uvo.gov.sk/vestnik/CPV/CPV.html 8.3.2011

www.uvo.gov.sk/legislativa/vladne/stat2009/material.pdf 3.4.2011

http://backup.transparency.sk/studie/030807_verej.PDF 14.2.2011

www.freshfields.com/publications/pdfs/practices/slovak/6759.pdf 7.3.2001

Zoznam príloh

Príloha 1 Tabulka zostavená na základe zápisnice z konkrétneho verejného obstarávania

Príloha 2 Žiadosť o vydanie potvrdenia od daňového úradu

Príloha 1

AKCIA	Začiatok	Počet dní	Koniec
Zdôvodnenie použitého postupu VO	24.9.	1	24.9.
Rozhodnutie o zriadení komisie na prípravu súťažných podkladov	24.9.	1	24.9.
Práca na súťažných podkladoch	25.9.	13	8.10.
Vyvesenie na nástenku verejné obstarávanie	8.10.	8	16.10.
Výzva na predloženie ponuky uchádzačovi 1	12.10.	5	17.10
Výzva na predloženie ponuky uchádzačovi 2	12.10.	6	18.10.
Výzva na predloženie ponuky uchádzačovi 3	12.10.	5	17.10.
Výzva na predloženie ponuky uchádzačovi 4	12.10.	4	16.10
Výzva na predloženie ponuky uchádzačovi 5	12.10.	4	16.10.
Žiadosť o nápravu od uchádzača 3	18.10.	2	20.10
Spracovanie žiadosti o nápravu zo strany VÚC	21.10.	3	24.10.
Zaslanie uchádzačovi 1 žiadosť o nápravu	24.10.	2	26.10.
Zaslanie uchádzačovi 2 žiadosť o nápravu	24.10.	2	26.10.
Zaslanie uchádzačovi 3 žiadosť o nápravu	24.10.	3	27.10.
Zaslanie uchádzačovi 4 žiadosť o nápravu	24.10.	2	26.10.
Zaslanie uchádzačovi 5 žiadosť o nápravu	24.10.	2	26.10.
Vymenovanie komisie	23.10.	1	23.10.
Ponuka od uchádzača 1	22.10.	2	24.10.
Ponuka od uchádzača 2	21.10.	3	25.10
Ponuka od uchádzača 3	22.10	2	25.10
Spracovanie uceleného zoznamu uchádzačov	25.10.	1	25.10
Zápisnica z otvárania - čestné vyhlásenie členov komisie, prezenčná listina z otvárania	25.10.	1	25.10
Zaslanie zápisnice z otvárania obálok/ vylúčenie ponuky uchádzačovi 1	29.10.	4	2.11.
Zaslanie zápisnice z otvárania obálok/ vylúčenie ponuky uchádzačovi 2	29.10.	5	3.11.
Zaslanie zápisnice z otvárania obálok/ vylúčenie ponuky uchádzačovi 3	29.10.	4	2.11.
Kúpna zmluva	12.11.	1	12.11.
Spracovanie informácií o uzavretí zmluvy	13.11.	1	13.11.
Zaslanie informácií o uzavretí zmluvy	14.11.	2	16.11.

Príloha 2

Priezvisko, meno: _____

Adresa: _____

DIČ (rodné číslo): _____

DAŇOVÝ ÚRAD

vymeriavacie oddelenie

Bratislavská 380

018 41 Dubnica nad Váhom

Žiadosť o vydanie potvrdenia:

Týmto Vás žiadam o vydanie:

- 1) Potvrdenie o stave osobných účtov daňového subjektu (o nedoplatkoch na daniach).
(Správny poplatok: 3 €)
- 2) Potvrdenie o výške čistého obchodného imania za rok _____. (Správny poplatok 1,5 €)
- 3) Potvrdenie pre potreby bankových inštitúcií na predtlačenie tlačive za rok _____.
(Správny poplatok 1,5 €)
- 4) Potvrdenie o daňovej rezidencii za obdobie _____ (štát _____).
(Bez správneho poplatku)
- 5) Výpis na účely priznania sociálneho štipendia pre SŠ/VŠ za rok _____.
(bez správneho poplatku)
- 6) Výpis na účely poskytnutia štátnej sociálnej dávky (ZŤP a pod.) za rok _____.
- 7) Iné: _____
- 8) Účel vydania potvrdenia: _____

.....

podpis daňovníka